

Ἑταιρεία Φωκικῶν Μελετῶν

Σελίδες Ἀπ' τὴ Φωκίδα

Χαλκοῦν Φωκέων 357 - 346 π.Χ.

Ἀμφισσα

2015

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	: ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠ' ΤΗ ΦΩΚΙΔΑ Εκδίδεται κάθε τρίμηνο Τεύχος 153, Ίανουάριος - Μάρτιος 2015 Κωδικός Έντύπου 073730
ΙΔΡΥΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ	: Έταιρεία Φωκικῶν Μελετῶν Άγ. Θεοδώρων 19, Άμφισσα, Τ.Κ. 331 00 Τηλέφωνο: 22650 29.678 e-mail: efmeleton@yahoo.gr
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ	: Νικόλαος Δ. Καστανᾶς Όδός Ι. Γιδογιάννου 9 - Άμφισσα Τ.Κ. 331 00, Τηλ. 22650 28.991 - 22650 79.174
ΥΠΕΥΘ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ	: Εὐθύμιος Κ. Σανιδᾶς Ίωαννίνων 6, Μοσχᾶτο Τ.Κ. 185 43, Τηλ. 210 94 14 233
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	: Χαρ. Παναγιωτόπουλος Πρόεδρος Ε.Φ.Μ. Ίωάν. Γ. Ράμμος Άντιπρόεδρος » Βιβή Καστρίτη Γραμματέας » Ι.Β. Τσινταβῆς Ταμίας » Γ. Μαστρογιαννόπουλος Έφορος » Νικ. Καστανᾶς Μέλος » Γ. Κουτσοκλένης Μέλος »

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΙΣΘΗΣΙΕΣ: α. Βουλευτικές ἐκλογές τό 2015

β. Ό Μητροπολίτης τ. Φωκίδος κυρός Άθηναγόρας ἀποδήμησε

γ. Άλλαγή φρουράς..... 1/7757

δ) Βράβευση μέλους μας 2/7758

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Γ.: Ό θάνατος τοῦ Όδυσσέα Άνδροῦτσου.... 3/7759

ΚΟΥΤΣΟΚΛΕΝΗ Γ.: Οι Κλέφτες (ὀργανώσεις καί ὀπλισμός) 10/7766

ΔΟΥΚΑ ΓΙΑΝΝΗ: Μνήμες... 13/7769

Γιάνης Ύφαντῆς: Ό Έλληνας ἀφανῆς ἥρωας
πού προσελήνωσε τόν Άρμστρονγκ..... 19/7775

ΗΛΙΑΔΗΣ Μ.: Όμιλία στήν Ι. Μ. Προφήτου Έηλιού..... 21/7777

ΚΟΥΤΣΟΚΛΕΝΗ Γ.: Τό Στοιχείό τῆς Χάρμαινας 27/7783

Μιά Μεσόγειος γεμάτη Έλληνική Ιστορία 29/7785

Τά χαμένα ἀριστουργήματα τοῦ Φειδία 36/7792

ΜΑΚΡΗΣ Ι.: α) Άντισταθεῖτε 39/7795

β) Φωνές βοῶντων..... 40/7796

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Γ.: Ό Φιλελληνισμός

στήν Έπανάσταση τοῦ '21. Τά αἷτια τοῦ Φιλελληνισμοῦ 41/7797

ΝΕΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 46/7802

ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΕΣ

α) ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟ 2015

Στίς 25-01-2015 έγιναν οί βουλευτικές εκλογές. Οί κάλπες ανέδειξαν:

Πρώτο κόμμα ό ΣΥΡΙΖΑ, ό όποίος μέ τή συνεργασία τών ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ σχημάτισε Κυβέρνηση.

Στή Φωκίδα βγήκε βουλευτής ό κ. Κωστοπαναγιώτου Ήλίας.

Τόν καινούργιο βουλευτή συγχαίρουμε καί τοῦ εὐχόμαστε καλή ἐπιτυχία.

β) Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΤΕΩΣ ΦΩΚΙΔΑΣ ΚΥΡΟΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ ΑΠΟΔΗΜΗΣΕ

Τήν Δευτέρα 16-02-2015 πέθανε ό τέως Μητροπολίτης μας Κυρός Αθηνάγορας, ό κατά κόσμου Νικόλαος Ζακόπουλος καί ἦτο 83 ἐτῶν.

Τήν Τετάρτη ἡ Ἀμφισσα ὑποδέχτηκε τό σκήνωμά του ὅλη τή μέρα καί τήν Πέμπτη τελέστηκε ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία στίς 12 τό μεσημέρι καί στή συνέχεια ἔγινε ἡ ταφή του στό Μοναστήρι τοῦ Προφήτη Ἡλία, ὅπως ἦταν ἡ θέλησή του .

Ἐμεῖς τοῦ εὐχόμαστε «ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ».

γ) ΑΛΛΑΓΗ ΦΡΟΥΡΑΣ

Στή βροχερή ἡμέρα τῆς 13 Μαρτίου 2015, τό βράδυ, ἔγινε ἡ ἀλλαγὴ φρουρᾶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Κάρολος Παπούλιας ἔπειτα ἀπό 10 χρόνια Προεδρείας (2 συνεχῆς θητείες), σέ σεμνή τελετὴ παρέδωσε τή σκυτάλη στόν νεοεκλεγέντα Πρόεδρο Προκόπη Παυλόπουλο, ό όποίος πρίν εἶχε ὀρκισθεῖ, ἀφοῦ πῆγε πρῶτα νά προσκυνήσει στόν τάφο τοῦ ἀείμνηστου Κωνσταντίνου Καραμανλῆ.

Εὐχόμαστε στόν καινούργιο Πρόεδρο δύναμη καί τύχη γιά νά ἀνταποκριθεῖ στά καινούργια του καθήκοντα.

δ) ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΜΕΛΟΥΣ ΜΑΣ

Στις 22 Φεβρουαρίου 2015 ο «ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ», στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων (Ακαδημίας 50, Αθήνα) βράβευσε για το ιστορικό του διήγημα «ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ» τόν επίτιμο πρόεδρό μας κ. Γεώργιο Κουτσοκλένη.

Τό σχετικό βραβείο έδωσε στόν κ. Κουτσοκλένη ό ταμίας τοῦ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ καί μέλος τῆς Ἐταιρείας μᾶς κ. Γεώργιος Ἀναγνωστόπουλος.

Γ.Ν.Κ.

Ὁ θάνατος τοῦ Ὀδυσσεά Ἀνδρούτσου Τό λιντσάρισμά του στήν Ἀκρόπολη

Τοῦ Γεωργίου Δ. Ἀναγνωστοπούλου

Κοντά στή Βελίτσα, στά βορεινά τοῦ Παρνασσοῦ, στό πετροβούνι μέ τόνομα «Ἀνατολικό», ψηλά σ' ἓνα βράχο, βρίσκεται μιὰ μεγάλη σπηλιά, ἀληθινή ἀετοφωλιά, ἡ «Μαύρη Τρούπα». Ὁ Ὀδυσσεάς Ἀντροῦτσος τήν ὀχύρωσε καί τῆς ἔβαλε καί κανόνια, γιά ν' ἀποτραβιέται τίς δύσκολες ὥρες καί σ' αὐτήν ἀσφάλισε τήν φαμελιά του.

Ἡ σπηλιά τοῦ Ἀντροῦτσου δέν ἦταν τό εὐκολοπρόσιτο περίφημο «Κωρύκειο ἄντρο» τῆς ἀρχαιότητος, ὅπως πολλοί νομίζουν, μά ἡ «Μαύρη Τρούπα». Τό ζήτημα αὐτό τό ξεκαθάρισαν πειστικά τόσο ὁ Τάκης Λάμπας στό βιβλίο του «Τά στερνά τοῦ ρουμελιώτη στρατηγοῦ», ὅσο καί ἄλλοι.

Τό γιατί ὁ Ὀδυσσεάς δέν κλείστηκε στή σπηλιά τοῦ ὅταν κατατρέχτηκε, ὅσο ποτέ ἄλλοτες ἀπό τήν κυβέρνηση, μά προτίμησε νά παίξει τό διπλό παιγνίδι μέ τούς Τούρκους καί στό τέλος νά παραδοθεῖ στό παλιό πρωτοπαλικάρό του τόν Γκούρα, τόν μόνο πού δέν ἔπρεπε νά ἐμπιστευτεῖ, ὅπως εἶχε γίνει πιά τυφλό ὄργανο τῶν πολιτικάντηδων, εἶναι μιὰ δυσκολοξεδιάλυτη ἱστορία.

Ὁ γραμματικός τοῦ Ἀντροῦτσου, ὁ Α. Γεωργαντάς, λέει πώς ὁ Καραϊσκάκης τοῦχε γράψει, πώς στίς σπηλιές πᾶνε μονάχα τ' ἀρκούδια καί πώς αὐτό στεκόταν ἀνάξιο γιά τό λιοντάρι τῆς Ρούμελης, τόν γιό τοῦ Ἀντροῦτσου.

Ὅταν στίς 19 τοῦ Ἀπρίλη 1825 ὁ Ὀδυσσεάς παραδόθηκε στόν Γκούρα, μέσα στή σπηλιά βρίσκονταν ἡ μάνα του, ἡ γυναίκα του, ἡ ἀδελφή του Ταρσίτσα, ὁ Τοῦρκος Μπουσταφᾶς, πού κάποτε ὁ Ἀντροῦτσος τοῦχε σώσει τήν ζωή καί ἀπό τότε τούμεινε ἀφοσιωμένος, ὁ Οὐγγρος Καμερόν, ξακουστός σάν καβαλάρης, πεντέξι ἀκόμα παλικάρια καί τρεῖς Ἑγγλέζοι: Οὐάϊτκομπ (Whitcombe), ὁ Φαίντων (Fenton) καί ὁ Τρελώνη (Thelawney). Ὁ Τρελώνη, ἦταν ἓνας ὠραίος ἀθλητικός καί ἀνήσυχος ἄντρας, ἀξιωματικός τοῦ Ἑγγλέζικου ναυτικοῦ στά νιάτα του, πού παραιτήθηκε ἀναζητώντας περιπέτειες. Συγγραφέας ὁ ἴδιος, δέθηκε μέ στενή φιλία μέ τόν Σέλεϋ καί ἀργό-

τερα μέ τόν Μπάϋρον. Όταν ἦρθε στήν Ἑλλάδα μαγεύτηκε τόσο ἀπό τήν γνωριμία τοῦ Ὀδυσσέα Ἀνδρούτσου, πού παντρεύτηκε τήν 13χρονη μικρή, ἀπό τήν ἴδια μητέρα, μά ἀπό ἄλλο πατέρα, ἀδελφή του Ταρσίτσα.

Ὁ Γκούρας, πού εἶχε προσταγή νά πιάσει καί τόν Τρελώνη, ἔπαιξε μέ μεγάλη πονηριά τό παιγνίδι: Δέχτηκε πρόθυμα νά κάνει τό χατήρι πού τοῦ γύρεψε ὁ Ἀντροῦτσος, δηλαδή ν' ἀποτραβηχτεῖ στή σπηλιά του καί τούδωσε μάλιστα καί δέκα νοματαίους μέ ἐπικεφαλή τόν ξάδελφό του Παπακώστα Τζαμάλα νά τόν συνοδέφουν.

Ἄμα φτάσανε κάτω ἀπ'τή σπηλιά ὁ Παπακώστας ζήτησε, ἀξίωσε, νά ἀνεβεῖ πρῶτος αὐτός καί τά παλικάρια του καί κατόπιν ὁ Ἀντροῦτσος. Τότε γίνηκε φανερό πώς σκοπός τοῦ Παπακώστα ἦταν νά βάλει στό χέρι τή φρουρά τῆς σπηλιάς, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε ἄλλος τρόπος κατάληψής της.

Ὁ Τρελώνη ὅμως ὑποψιάζεται καί τούς φωνάζει ὅτι πρῶτα πρέπει νά ἀνεβεῖ ὁ Ἀντροῦτσος καί τότε ὥς ἀποφάσιζε ἐκεῖνος γιά τά παραπέρα. Σάν εἶδαν οἱ Ἄνθρωποι τοῦ Γκούρα πώς τό σχέδιο τους ἀπότυχε, πῆραν τόν Ἀντροῦτσο καί ὅπως μάθανε πώς φτάνει ὁ Καραϊσκάκης ἀπό τό Μοριά, τόν περνᾶνε μέ γρήγορη πορεία ἀπό τό μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Λουκά, ὅπου οἱ καλόγεροι πετροβολᾶνε τόν ἥρωα καί τόν πάνε στό μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ Δομποῦ στόν Ἑλικώνα.

Στό ἀναμεταξύ ὁ Καραϊσκάκης, προτοῦ ἀκόμα διαβεῖ ἀπό τόν Μοριά στή Ρούμελη, μαθαίνει ὅλα τούτα τά καθέκαστα καί γίνεται θεριό.

– Ὁ παλιοβλάχος ὁ Γκούρας, ἔλεγε καί ξανάλεγε, νά κρατάει τό λιοντάρι τῆς Ρούμελης! Ἄς φτάσω κεῖ καί βλέπουμε....

Μά τά ὅσα φοβέριζε ὁ Καραϊσκάκης τάμαθε ὁ Γκούρας καί προστάζει νά πάρουν βιαστικά τόν Ἀντροῦτσο ἀπό τό μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ καί νά τόν πάνε στό κάστρο τῆς Ἀκρόπολης.

Ὁ Καραϊσκάκης τότες μηνάει στόν Γκούρα, ὅπως ἀνιστοράει ὁ Γεωργαντάς, πώς θέλει νά τόν ἰδεῖ, ἀποφασισμένος νά τόν κρατήσει, ὥσπου ν'ἀφήσει λεύτερο τόν Ἀντροῦτσο.

Ὁ Γκούρας, φιλόποπτος, τοῦ ἀποκρίνεται πώς δέν εἶναι τόσο κουτός γιά νά πιαστεῖ στή φάκα κι οὔτε τόν χαμπερίζει. Δέν ἀπόμενε ἄλλο τίποτα στόν Καραϊσκάκη παρά ν'ἀνοίξει ντουφέκι μαζί του, μά τοῦτο ἐξόν πού δέν θάσωνε τόν Ἀντροῦτσο, θά γινόταν αἰτία ἐνός καινούργιου ἐμφύλιου πολέμου στή Ρούμελη, τήν ὥρα πού αὐτή κινδύνευε πιότερο ἀπό ποτές. Φεύγει, δίνοντας τόπο στήν ὀργή, ἀπό

τὴν Ἀνατολική Ἑλλάδα καί τραβάει στή Δυτική, νά συντρέξει τό μπλοκαρισμένο ἀπὸ τ' ἄσκέρι τοῦ Κιουταχῆ Μεσολόγγι.

Ἡ παράδοση τοῦ Ἀντροῦτσου στὸν Γκούρα εἶχε γίνει μέ τὴν συμφωνία ὅτι ἡ παραπέρα τύχη του θὰ ἐξασφαλιζόταν μέ τὴν διεξαγωγή κανονικῆς δίκης. Ὁ Ἀνδροῦτσος, ὥστόσο, θεωρούταν ἰδιαίτερα ἐπικίνδυνος ἀντίπαλος γιὰ τοὺς πολιτικάντηδες καί ἡ καταδίκη του εἶχε ἤδη προαποφασιστεῖ.

Μέρα μέ τὴν μέρα, τὰ προσχήματα ἐξαφανίζονταν καί ὁ Ἀντροῦτσος, πού ἀρχικά εἶχε περιοριστεῖ στό μοναστήρι τοῦ Δομποῦ, λίγο μετὰ φυλακίστηκε στὸν Ἑνετικό Πύργο τῆς Ἀκρόπολης, τὴν Κούλια, ὅπως τὴ λέγανε, πού βρισκόταν στὴν εἴσοδο τῆς Ἀκρόπολης καί τὴν γκρέμισαν τό 1878, βάζοντάς του βαριά σίδερα στὰ χέρια καί στὰ πόδια.

Γιὰ δεσμοφύλακα εἶχε τὸν παλιό του ἐχθρό, τὸν φοβερό Παπακώστα Τζαμάλα, συγχωριανό τοῦ Γκούρα. Ὁ Recchio, πού ἐπισκέφτηκε κεῖνες τίς μέρες τὴν Ἀθήνα κι ἔμαθε πῶς μέσα στὸν πύργο βρισκόταν φυλακισμένος ὁ Ὀδυσσεάς, γυρεύει νά τὸν ἰδεῖ μὰ δέν τοῦ δίνουν τὴν ἄδεια.

Στό ἀναμεταξύ ὁ Γκούρας, παρ' ὅλα ὅσα τοῦλεγε ὁ Μῆτρος Τριανταφυλλίνας, ὁ ἄλλος μεγάλος ὀχθρός τοῦ Ἀντροῦτσου, δίσταζε νά τὸν σκοτώσει. Τὸν στέλνει, λοιπόν, στ' Ἀνάπλι γιὰ νά πάρει τὴν τελικὴ ἀπόφαση τῆς κυβέρνησης. Γυρίζει ἔπειτα ἀπὸ λίγο στό στρατόπεδο, πού βρισκόταν κάπου ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀράχωβα, φέρνοντας ἓνα γράμμα τοῦ Κωλέττη πρὸς τὸν Γκούρα, ὅπου σ' αὐτό ὁ παλιός γιατρός τοῦ Ἀλήπασα τοῦγραφε νά κάνει ὅ, τι θὰ τοῦ πεῖ ὁ Τριανταφυλλίνας.

Ἀφοῦ κάθισαν κάτω ἀπὸ μιὰ ἐλιά καί τὰ κουβέντιασαν, ὁ Γκούρας δέ φωνάζει τὸν γραμματικό του, μὰ γράφει ὁ ἴδιος, μέ τὰ λιγοστά γράμματα πού ἤξερε, , δυό λόγια σ' ἓνα χαρτί γιὰ τὸν Μαμούρη, πού τὸν εἶχε ἀφήσει φρούραρχο στό κάστρο τῆς Ἀθήνας. Τό διπλώνει καί γυρεύει νά τό σφραγίσει μέ βουλοκέρι, μὰ ὅπως φύσαγε ἀέρας δέν τὰ καταφέρνει καί τό δίνει στό Γεωργαντά νά πάει σέ κάποιο ἀπάγγειο μέρος νά τό βουλώσει. Αὐτός, πού ὑποψιάστηκε, μπαίνει σ' ἓνα ξωκκλήσι πού ἦταν παρακει καί πρὶν τό σφραγίσει τό ξεδιπλώνει καί ρίχνει μιὰ γρήγορη ματιά.

Ὁ Γκούρας πρόσταζε, μέ τόση μυστικότητα τὸν Μαμούρη, «νά πουλήσει τό λάδι γιατί ἡ τιμὴ του θὰ πέσει». Κι ὁ Γεωργαντᾶς μπαίνει μέ μιᾶς στό συνθηματικὸ νόημα τῆς παραγγελίας καί γράφει: «... μέ συντριβὴν τῆς καρδίας μου εἶδα τὰ τεκταινόμενα καί τὸν χαϊμόν τοῦ Ὀδυσσέως...»

Παίρνει τό σφραγισμένο γράμμα γιά τό «λάδι» ὁ Τριανταφυλλίνας καί φεύγει ἀμέσως γιά τήν Ἀθήνα.

Ἐπειτα ἀπό δυό-τρéis μέρες, τή νύχτα στίς 4 μέ 5 τοῦ Ἰουνῆ, ὁ Μαμούρης, ὁ Τριανταφυλλίνας καί ὁ Παπακώστας πνίξανε τόν Ἀντροῦτσο μέσα στή φυλακή του, ἀφοῦ εἶχε προηγηθεῖ στραγγαλισμός του καί στρίψιμο τῶν γεννητικῶν του ὀργάνων.

Ἡ βιασύνη τῶν ἀντιπάλων του προκλήθηκε ἀπό τόν φόβο ἐπέμβασης γιά τήν ἀπελευθέρωσή του ἀπό τήν πλευρά τῶν ἄλλων στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν καί ἰδιαίτερα τοῦ Καραϊσκάκη. Οἱ ἐχθροί τοῦ Ἀντροῦτσου δέν τόλμησαν νά τόν προσαγάγουν σέ δίκη, γιατί θά ἀποκάλυπτε τό μέγεθος τοῦ ἀδικου κατατρογμοῦ του.

Ὁ μοναδικός μάρτυρας τῆς κολασμένης τούτης πράξης, ὁ Λειβαδίτης ἀγωνιστής Κωνσταντῖνος Καλαντζής, ἀνιστόρησε, γέρος πιά, ὅλα τα καθέκαστα στό δικηγόρο Σπ. Φόρτη τό 1863 κι' αὐτός, ἔπειτα ἀπό χρόνια, στίς 25 τοῦ Δεκέμβρη 1898, δημομοσίεψε τούτη δῶ τή δραματική διήγηση στούς «Καιρούς»:

«...Ἦτο ἡ Τρίτη των Χριστουγέννων τοῦ 1863 ἔτους ἡμέρα. Ἐνθυμοῦμαι καλῶς. Τήν ἐποχή τήν ἐσημείωσα, διότι μοί ἐπροξένησε βαθεῖαν αὐτή ἐνύπωσιν καί φρίκην ἐξ ὅσων κάτ'αὐτήν ἤκουσα καί ἐμνημόνευσα.

»Περί τήν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας ταύτης, χάριν τῆς μεγάλης ἐορτῆς, μᾶς ἐπεσκέφθη ὁ αἰείμνηστός τῆς φάλαγγος ταγματάρχης, ὁ γενναῖος ἐκεῖνος τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος στρατιώτης, ὁ λεβέντης καί εὐθυτενής ὡς ὑψικόρμος κυπάρισσος γέρων Κωνσταντῖνος Καλατζής. Ἐπειδὴ ἦν χειμῶν δριμύς τόν ὠδήγησα εἰς τό χειμωνιάτικο, ὅπου ἦν ἡ ἐστία, ἐν ἡ ἔλαμπε καί διέπρεπε πυρά ὠραία καί ζηλευτή, τρεφομένη ἀπό ξηρᾶς σχίνων καί κοτίνων ρίζας.

»Μετά τάς ἀμοιβαίας ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς εὐχᾶς, ἐγώ, ὅστις ἐμμανῶς ἠγάπων τάς ἱστορίας καί τά διηγήματα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἐξ ὧν πλεῖστα πολλάκις εἶχεν ἡμῖν διηγηθεῖ ὁ καλός ταγματάρχης, ἰδίως δ'ἐπειδὴ, ὡς ἐγίγνωσκον, ἦν αὐτόπτης τῶν κατὰ τήν τελευτήν τοῦ στρατηγοῦ καί αὐτήκοος, τόν παρεκάλεσα θερμῶς νά μᾶς διηγηθῇ ταῦτα. Εἰς τήν παράκλησίν μου βαρὺ στενάξας καί μετὰ μεγάλη τοῦ γενναίου του στήθους ἀνάπλασιν, μοί ἀπήντησε: «Τί τά θέλεις αὐτά τώρα, παιδί μου, αὐτά πέρασαν πλέον, ἅς ὀψονται οἱ αἵτιοι», δίσταζε δέ νά ἀρχίσῃ.

Τῇ ἐπιμόνῳ ὅμως παρακλήσει μου προβάντος ἐκ περιεργείας μέχρι φορτικότητος, ἤρξατο διηγούμενος τά τῆς τελευτῆς τοῦ στρατηγοῦ ὡς ἐξῆς:

» – Ἐπειδὴ ἐπεμένετε τόσον, ἀκοῦστε πῶς συνέβη τοῦ στρατηγοῦ ὁ θάνατος. Ἀπὸ καιρόν τόν εἶχαν φυλακίσει εἰς τὴν μεγάλην Κούλιαν τῆς Ἀκρόπολης. Τοῦ εἶχαν βάλει εἰς τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια σίδερα μέ μπάλες. Τροφή δὲν τοῦ ἔδιναν τακτικά, οὔτε καλή, οὔτε στῶμα. Ὅταν ἐγὼ τόν εἶδα εἰς τὴν φυλακή, ἦταν ἀνάλλαγος, λερωμένος, κουρελιασμένος μέ ἓνα κοντοκάππι καὶ μέ τόν ἱστορικό του καλογηρόσκουφο λυγδωμένον ἀπὸ τὴ λέρα.

»Τὴν νύχτα ἐκείνην ὅπου ἐχάθη, ἐγὼ ἤμουν σκοπὸς εἰς τὴν πόρτα τῆς Κούλιας, ἡ ὁποία ἦτο κλειδωμένη. Ἦτο νύχτα πολὺ σκοτεινὴ, δὲν ἔβλεπες τὸ δάκτυλό σου, ἔπεφτε ψιλὴ βροχὴ καὶ ἤμουν τυλιγμένος εἰς τὴν κάππα μου. Ἦταν περασμένα τὰ μσάνυκτα, ὅταν βλέπω τέσσαρας ἀνδρας νὰ ἔρχονται πρὸς τὴν φυλακή.

»Ὁ ἓνας κρατοῦσε φανάρι. Ἦταν ὅλοι τους ἀρματωμένοι καλά. Ἐνας ἄλλος στάθηκε λίγο μακρύτερα καὶ δὲν τόν εἶδα καλά ποιὸς ἦταν. Ἀλλά, καθὼς κατάλαβα, ἦταν ὁ ἐπικεφαλῆς των. Ἦταν ἡ ἔφοδος γιὰ ἐπιθεώρηση τῆς φυλακῆς. Ἦταν γνωστοί μου, ὁ Τριανταφυλλίνας, ὁ Τζαμάρας καὶ ὁ Μαμούρης καὶ ἓνας στρατιώτης Σαλωνίτης, πού δὲν θυμᾶμαι τώρα τὸ ὄνομά του.

»Ἄμα ἐπλησίασαν ἀμέσως ἔγινε «ἀλλαγὴ» καὶ στὴ θέση μου ἔβαλαν σκοπὸ τόν στρατιώτη ἐκεῖνον καὶ μένα μου εἶπαν νὰ πάγω γιὰ ὕπνο. Ἀμέσως ἔφυγα μέσα στό σκοτάδι. Ἀλλά ἐπειδὴ ὑποπτεύθηκα πῶς τρέχει κάποιο μεγάλο κακὸ γιὰ τόν στρατηγὸ, στάθηκα κρυφά, καὶ σιγά-σιγά πῆγα πολὺ κοντά καὶ τοὺς παραμόνευα ἅπ'τὰ σκοτεινά. Ἄκουσα τόν κρότο πού ἔκαναν τὰ κλειδιά τῆς φυλακῆς. Τὴν ἄνοιξαν καὶ μπῆκαν στὴν Κούλια οἱ τρεῖς, καὶ ὁ σκοπὸς ἔστεκε στὴ μισάνοικτη πόρτα τῆς φυλακῆς. Ἄμα μπῆκαν οἱ τρεῖς τοὺς μέσα, ἄκουσα τόν κτύπο ἀπὸ τίς ἀλυσίδες τοῦ στρατηγοῦ πού φαίνεται σηκώθηκε στό πόδι ἅπ'τὴν ἀπροσδόκητη αὐτὴ ἐπίσκεψη. Τόν ἄκουσα νὰ τοὺς λέγει, ὦρέ, ξέρω καλὰ ποιὸς σᾶς ἔστειλε ἐδῶ καὶ γιατί ἦρθατε τέτοια ὥρα ἐδῶ μέσα. Δέν μοῦ λύνετε τόνα μου χέρι, νὰ σᾶς δείξω ποιὸς εἶμαι καὶ πῶς μέ λένε; Αὐτές ἐδῶ τίς σαποκοιλίες δέν τίς συμμερίζομαι, μά σύ, μωρέ Γιάννη, γιατί;». (σ.σ. τόν Μαμούρη). Πάνω σ'αὐτὰ ἀμέσως, καθὼς κατάλαβα ἀπ' τὴν ταραχὴ πού ἀκολούθησε, ρίχτηκαν καταπάνω στὸν ἀλυσωμένο. Ἄκουσά το βογγυτό του, τοὺς ἀναστεναγμούς καὶ τὸ μούγκρισμα τοῦ λιονταριοῦ ἐκείνου καὶ ἡ καρδιά μου ραγίστηκε. Ὅστερα ἔγινε πέρα ὡς πέρα μεγάλῃ σιωπῇ. Σέ λίγο εἶδα τοὺς τέσσερες νὰ τραβοῦν μέ τὸ φανάρι πρὸς τὸ τεῖχος τῆς Ἀκρόπολης, πού βλέπει πρὸς τοῦ Μακρυγιάννη. Ἀπὸ κεῖ ἐρχόταν ἓνας κτύπος, ὅμοιος μ' ἐκεῖνον πού γένεται, ὅταν μπήγουν στύλο μέ-

σα στη γῆ. Ὑστερα τούς εἶδα νά γυρίζουν πίσω στη Κούλια, ἀπ' ὅπου πῆραν κάτι πολύ βαρύ καί τό πῆγαν μαζωμένοι μέ κόπο στό μέρος τοῦ χτύπου. Ἐκεῖ πάλι κάτι ἔκαμαν μέσα σ' ἀναστάτωση καί ὕστερα πάλι ἄκουσα χτύπο πέτρας, πού χτυπᾷς σ' ἄλλη πέτρα, καί στη στιγμή ἔγιναν ἄφαντοι. Ἐγώ σιγά-σιγά τραβήχτηκα στό κατάλυμά μου.

Τό πρωῒ, ἅμα σηκώθηκα, ἔμαθα πώς ὁ Δυσσέας δραπέτευσε τή νύχτα καί δοκίμασε νά κατεβεῖ ἀπ' τήν Ἀκρόπολη μέ σκοινί καί πώς τό σκοινί κόπηκε καί σκοτώθηκε, ἀπό τό ὕψος πεσμένος. Ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, ἐπῆγα κι ἐγώ καί εἶδα. Στό μέρος πού ἄκουγα χτύπους ἦταν μπηγμένο παλούκι. Ἀπάνω του, δεμένο ἓνα κομμάτι τριχιά, πού ἡ ἄκρη τῆς ἔδειχνε ξασμένη. Σάν πῆγα κάτω, εἶδα τό πτώμα τοῦ ἄμοιρου στρατηγοῦ κι εἶχε ἀπ' ἔξω ἀπό τό κοντοκάπι τοῦ δεμένο ἓνα μακρύ κομμάτι τριχιά. Τό στόμα τοῦ ἦταν καταματωμένο. Τά χεῖλια τοῦ ἦταν κομμένα, σά δαχτυλίδι στρογγυλά, σά νά τά χτύπησε κανεῖς καί τάκοψε μέ τό στόμα ντουφεκιοῦ ἢ πιστόλας. Ὁ λαίμος τοῦ εἶχε μαυρίλες καί τά σημάδια ἀπό νύχια. Ἦρθε ἓνας γιατρός νά δεῖ πώς ἔγινε τό θανάτικό του. Ἐμαθα ἀργότερα, ὅτι, ἐπειδὴ πιθ-στοποίησε ὅτι ὁ θάνατός του ἔγινε ἀπό βία, καθώς τό ἔδειχναν ὅλα τά σημάδια, ἔσκισαν τήν ἔκθεσή του καί ἔκαμαν ψεύτικη, πώς ὁ στρατηγός ἔπεσε ἀπό ψηλό μέρος καί σκοτώθηκε.

Τήν ἴδια μέρα ἔγινε τό ξόδι τοῦ πολύ καταφρονημένα καί χειρότερο κι ἀπ' τοῦ τελευταίου κατάδικου. Τόν ἔθαψαν σά σκυλί στόν Ἅγιο Δημήτη, στά δυτικά της Ἀκρόπολης».

– Ἡ ψεύτικη αὐτή Ἱατροδικαστική Ἐκθεση, πού τό πρωτότυπό της σώθηκε, συντάχθηκε, ἀπό τόν Ἰταλό ντόκτορα Vitali, ὑποπρόξενο τοῦ Βασιλείου τῆς Νάπολης στήν Ἀθήνα, γιατί, προφανῶς, δέν θά δέχθηκε κανένας ρωμιός νά γίνει συνεργός στη συγκαάλυψη τοῦ εἰδεχ-θοῦς ἐγκλήματος. Ἡ Ἐκθεση εἶναι γραμμένη στά Ἰταλικά καί τελειώνει μέ τούτη δῶ τήν ἀνήκουστη ἀπόνα γιατρό σέ πιστοποιητικό θανάτου φράση: «.... ἐπέφεραν (τά τραύματα) αὐτοστιγμεί τόν θάνατον, ἄξιον εἰς κακοῦργον προδότην τῆς πατρίδος». Τόν ἔκαιγε πάρα πολύ τόν Ἰταλό γιατρό-ὑποπρόξενο ἢ προδοσία τοῦ Ἀντρούτσου καί δέν μπόρεσε νά κρατηθεῖ ὡς ἐπιστήμονας καί νά μήν τόν εἰπεῖ κακοῦργο καί προδότη. Αὐτό δείχνει τήν ...ἀντικειμενικότητα τῆς ἔκθεσής του.

– Αὐτό στάθηκε τό τέλος τοῦ ἥρωα, πού στίς ἀρχές τῆς ἐπανάστασης μπῆκε, πιάνοντας τό μαντήλι καί χορεύοντας καί τραγουδώντας, στό χάνι τῆς Γραβιάς. Ὅργανα ἐκτέλεσης τοῦ στυγεροῦ ἐγκλήματος ἦταν ὁ ὁμοχώριος, ἀπό τήν Δρέμισσα Παρνασσίδος κι συγγε-

νῆς του Γκούρα Μαμούρης καί ἀντικαταστάτης του στά καθήκοντα τοῦ Φρουράρχου τῆς Ἀκρόπολης, ὁ ἐπίσης ὁμοχώριος τοῦ Πάπα-Κώστας Τζαμάλας καί ὁ Τριανταφυλλίνας

Δέν ἀναφερθῆκαμε βέβαια στά δύο αὐτά ἐγκλήματα, τῆς Μαύρης Τρούπας καί τῆς Κούλιας τῆς Ἀκρόπολης μανάχα γιά τήν δραματικότητα τους. Πολλοί εἶναι ἐκεῖνοι, ξέχωρα οἱ πιό ἐπίσημοι ἀπό τοὺς ἱστορικούς μας, πού γιά τόν φόνο τοῦ Ἀντρούτσου ρίχνουν ὅλα τα βάρη στὸν Γκούρα.

Ἄλλοι πάλι παραδέχονται τήν εὐθύνη τοῦ Κωλέττη, ὅχι ὅμως καί τοῦ Μαυροκορδάτου.

Τὸν Ἀντρούτσο πολιτικάντηδες καί προύχοντες, τό ἴδιο ὅλοι τὸν μισοῦσαν. Πολλές φορές θέλησαν νά τὸν σκοτώσουν καί στοῦ τέλους τό πέτυχαν. Ὅχι μονάχα ὁ Κωλέττης καί ὁ Μαυροκορδάτος, μά καί πολλοί ἄλλοι, ἀπὸ καιρό προετοίμασαν γιά τούτη τήν πράξη τοῦ φιλόδοξου καί φιλοχρήματου Γκούρα.

Τὰ δύο αὐτά ἐγκλήματα σέ βάρος τοῦ Τρελώνη καί τοῦ Ἀντρούτσου, σέ τόσες λίγες μέρες τό ἓνα ἀπὸ τό ἄλλο, μᾶς δείχνουν πῶς ἦταν συνταιριασμένα. Γιά τήν ἀπόπειρα δολοφονίας τοῦ Τρελώνη, γαμπροῦ τοῦ Ἀντρούτσου ἀπὸ ἀδελφή του, δέν χρησιμοποιήθηκαν Ἕλληνες μά Ἑγγλέζοι, Ὁ Φαίντων καί Ὁ Οὐαϊτκομπ, ἔπειτα ἀπὸ ὑπόδειξη τῆς Κυβέρνησης, ὅπως παραδέχεται καί αὐτός ὁ Σπ. Τρικoupης (τρίτος τόμος τῆς Ἱστορίας του σελ. 240). Καί τήν ὑπόδειξη αὐτὴ δέν εἶχε τήν δύναμη νά τήν κάνει ἀπὸ μόνος του ὁ Κωλέττης. Ποτέ οἱ Ἄγγλοι δέν θά ἐκτελοῦσαν μιὰ τέτοια προσταγή τοῦ Κωλέττη, ἀρχηγοῦ τῆς Γαλλικῆς φατρίας. Μονάχα ὁ Μαυροκορδάτος μποροῦσε νάχει τόση ἐπιρροή πάνω τους, γιά νά τοὺς σπρώξει νά σκοτώσουν ἓνα συμπατριώτη τους. Κι οὐτε κι αὐτός θ' ἀποτολμοῦσε νά βάλει Ἑγγλέζους νά ξεπαστρέψουν Ἑγγλέζο, δίχως τήν ὑπόδειξη ἢ τουλάχιστον τήν ἔγκριση τῆς μυστικῆς Ἀγγλικῆς ὑπηρεσίας στήν Ἑλλάδα τότε.

Τήν δολοφονία τοῦ Ἀντρούτσου τήν ὀργάνωσαν ὁ Μαυροκορδάτος κι ὁ Κωλέττης καί τήν ἀπόπειρα ἐνάντια στὸν Τρελώνη οἱ Ἑγγλέζοι μέ τὸν Μαυροκορδάτο, γιατί ἐνῶ τὸν στείλανε γιά πράκτορα, εἶχε τήν ἀποκοτιά νά ἐπηρεαστεῖ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ μας γιά τήν λευτεριά του καί τήν λεβεντιά τοῦ Ἀντρούτσου καί ἀρνήθηκε νά παίξει τό παιγνίδι τους. -

ΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ (ὀργανώσεις καὶ ὄπλισμός)

Γ. Ν. ΚΟΥΤΣΟΚΛΕΝΗΣ

Οἱ σκλάβοι Ἕλληνες πού δέν ἄντεχαν τήν σκλαβιά τῶν Τούρκων, τίς πάμπολλες καταπιέσεις, τούς ἀπερίγραπτους ἐξευτελισμούς καί τίς καταπιέσεις, ἔπαιρναν ... τά βουνά καί γινόντουσαν «κλέφτες».

«Μάνα σου λέω δέν μπορῶ
Τούς Τούρκους νά δουλεύω
Δέ μπορῶ, δέ δύναμαι
Ἐμάλλιασε ἡ καρδιά μου
Θά πάρω τό τουφέκι μου
Νά πάω νά γίνω κλέφτης»

Καί ὅταν γινόντουσαν κλέφτες, τότε ζοῦσαν ἐλεύθεροι, ἀνεξάρτητοι, μακριά ἀπό τή φοβέρα τῶν βάρβαρων κατακτητῶν.

Στό βουνό ὅμως δέν ἦταν μόνοι τους, ἀλλά μέλη μιᾶς ὀργάνωσης, μιᾶς μονάδας, ἐνός «νταΐφᾶ» τόν ὁποῖο διοικοῦσε ἕνας ἀρχηγός, ὁ λεγόμενος «καπετάνιος».

Ὁ καπετάνιος εἶχε ἕνα ἢ καί περισσότερα «πρωτοπαλίκαρα», δηλαδή ὑπαρχηγούς, διαδόχους, ἀλλά καί ὑπασπιστές.

Ἀκόμα ὁ Νταΐφᾶς εἶχε καί φροντιστή ἀλλά καί:

- Τόν «Μπαῖρακτάρη» του, δηλαδή τόν σημαιοφόρο του, αὐτόν πού ἔφερε τό «μπαῖράκι» -τή σημαία- τοῦ Νταΐφᾶ.
- Τόν «Ντουφεξή», δηλαδή τόν ὀπλουργό, τόν ὀπλοδιορθωτή.
- Τόν «Χαμζά», δηλαδή τόν Κουρέα.
- Τόν «Μπαλωματή», αὐτόν πού φρόντιζε γιά τήν ἐπιδιόρθωση τῶν χαλασμένων τσαρουχιῶν τῶν παλληκαριῶν καί
- Τούς «ψυχογιούς», τό καθήκον τῶν ὁποίων ἦταν ἡ παρασκευή ψωμιοῦ, νά μαγειρεύουν, νά κουβαλοῦν τό «ἄσκι» μέ τό νερό ἢ τό κρασί κ.ἄ.

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ πειθαρχία στό σῶμα τῶν κλεφτῶν ἦταν μεγάλη.

Ἕνας κλέφτης ἔπρεπε νά εἶναι ἄρματωμένος. Ἀλλά ποιὰ ἦταν τά ἄρματα τῶν κλεφτῶν;

Τά ἄρματα, δηλαδή τά ὅπλα τῶν κλεφτῶν, ὁ ὅπλισμός τούς ἦταν:
α) Δύο ἢ καί μία παλάσκα μέσα στίς ὁποῖες ἔβαζαν τό ἀπαραι-
τητο μπαρούτι, ἀλλά καί τά «φουσέκια» τους

β) Ἕνα ὅπλο. Αὐτό μπορούσε νά εἶναι:

Καριοφύλι: Πρόκειται γιά ἕνα μακρίκανο ὅπλο, ἐμπροσθογεμές,
τό ὁποῖο ἔπαιρνε φωτιά μέ τό χτύπημα τσακμακόπετρας, δηλαδή
στουρναρόπετρας.

Μποροῦσε ἀκόμα νά εἶναι καί ἕνα ἀπό τά παρακάτω τουφέκια ὅπως:

Λαζαρίνα, Μιλιόνι, Τρικόνι, Ἀρμούτι, ὅλα βραχυκάνα καί ἀκόμα
Φιλύντρα, Γκιζαήρ, Μαντζάρι, Σισανέ, Φαλιδιά κ.ἄ. Ὅμως ὅλοι τους,
ὅλους αὐτούς τούς τύπους τῶν τουφεκιῶν τά λέγανε «καριοφύλια».
Στό δημοτικό τραγούδι ὁμως ξεχωρίζουν.

«Νταλιána μου στὸν πόλεμο
Κι Ἀρμουτι στό σημάδι
Καί Καριοφύλι στή φωνή
Σάν ἄξιο παλληκάρι».

Συμπλήρωμα τῆς ἄρματωσιᾶς τῶν κλεφτῶν ἦταν οἱ δύο κουμ-
ποῦρες, περασμένες στό σελάχι τους ἑτοιμες νά μπουμπουνίσουν
ὅταν ἐρχόταν ἀνάγκη.

Ἄλλο ἕνα σημαντικό ὅπλο τούς ἦταν τό «Γιαταγάνι». Τό γιατα-
γάνι τό καλό, ἦταν τό φτιαγμένο στή Δαμασκό, μέ λεπίδα ἀπό σκλη-
ρό ἀτσάλι καί μέ ὁμορφοστολισμένη λαβή καί θήκη.

Τό γιαταγάνι πολλές φορές τό ἀντικαθιστοῦσε ἕνα γυριστό σπαθί,
τό ὁποῖο κρεμόταν στό ἀριστερό πόδι. Αὐτό τό γυριστό το φοροῦσαν
ιδιαίτερα αὐτοί πού εἶχαν σκοτώσει κάποιο ἀξιωματοῦχο ἐχθρό.

Ὅμως ὅλα τα εἶδη τῶν σπαθιῶν θέλανε χέρι δυνατό, σταθερό καί
ἄτρομο.

«Δέν ἔχω χέρι γιά σπαθί καί μάτι γιά σημάδι», παραπονεῖται ὁ
γέρο-Κλέφτης.

Τύπος τοῦ γυριστοῦ σπαθιοῦ ἦταν καί ἡ «πάλα», στολισμένη στή
λαβή της καί στή θήκη της ἰδιαίτερα.

Ὅλα τα ἄρματα τῶν κλεφτῶν ἦταν διαλεχτά, φλωροκαπνισμένα,
ἀσημοστόλιστα καί σκαλιστά.

Βέβαια ὅλα αὐτά τά ἄρματα δέν ἦταν ἀγορασμένα ἀπό κάποια
ἀγορά, ἀλλά ἀρπαγμένα ἀπό τούς ἐχθρούς των στίς μάχες μέ τήν
παλληκαριά τους, γιά αὐτό εἶχαν καί μεγαλύτερη ἀξία γι' αὐτόν πού
τά φοροῦσε.

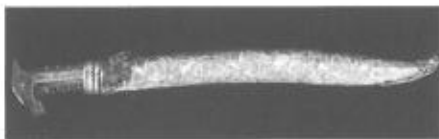
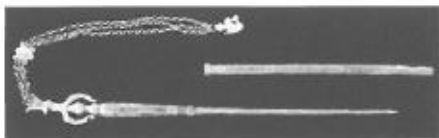
Ἡ συντήρηση, κυρίως τῶν ὅπλων, γινόταν ὅπως καί σήμερα, ἀλλά
ἀντί γιά γράσο πού δέν ὑπῆρχε τότε, χρησιμοποιοῦσαν τό μεδούλι,
πού ἔβγαζαν ἀπό τά κόκαλα τῶν σφαγείων.

Μέ την ευκαιρία, συμπληρωματικά τονίζουμε ἐδῶ ὅτι τό σκλαβωμένο γένος κατόρθωσε νά φτάσει καί νά γιγαντώσει, μέσα στό ἴδιο κράτος τόν κατακτητή, τό δικό του στρατό καί νά τόν ἐπιβάλει στόν κυρίαρχο Τοῦρκο. Οἱ Κλέφτες καί οἱ Ἀμαρτωλοί ἦταν οἱ πιό ζωντανοί Ἕλληνες πού ξεχώριζαν ἀπό τή μάζα τῶν ραγιαδῶν. Μοναχική των φροντίδα τό ντουφέκι καί τό σπαθί, ἀλλά καί τό γύμνασμα τοῦ κορμιοῦ τους. Γι' αὐτό ἔφτασαν σέ ἀπίστευτα ὄρια. Μέ ἓνα σάλτο πηδοῦσαν ἄλογα στή σειρά, ἔτρεχαν ὅσο καί τό ἄλογο. Δεξιότητες στό σπαθί, ἀλλά καί ἄριστοι σκοπευτές, ἀφοῦ μποροῦσαν νά περάσουν τό βόλι μέσα ἀπό δαχτυλίδι.

Μέ λίγα λόγια ἦταν ἡ προσποίηση τῆς λεβεντιάς.

ΠΗΓΕΣ:

- Ε. Η. ΓΟΥΒΑΛΗ, ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ, 1981
- ΝΕΩΤΕΡΟΝ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ «ΗΛΙΟΣ» ΤΟΜ. 100, σελ. 853
- ΓΕΝ. ΠΑΓΚΟΣ. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ «ΠΑΠΥΡΟΣ-ΛΑΡΟΥΣ» ΤΟΜ. 80, σελ. 596
- ΠΑΓΚΟΣ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ «ΠΑΙΔΕΙΑ» ΤΟΜ. 60, σελ. 328
- ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΜ. 170, σελ. 404
- ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΔΟΜΗ ΤΟΜ 20, σελ. 308
- ΜΕΓΑΛΗ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΜ 30, σελ. 357
- ΔΗΜ. ΦΩΤΙΑΔΗ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ '21 ΤΟΜ 10, σελ. 124

Μνημές...

Του Γιάννη Δούκα

Στήν πατρίδα μας τήν όρεινή καί άγρια, εκεί πού δεκάδες χωριά άγωνίζονται νά κρατηθοῦν όρθια ένάντια στήν φθορά του χρόνου, σιωπηλά καί άψυχα, εκεί πού άν βρεθεί κανείς ίσως μέσα από τά έρείπια καί τίς κλειστές πόρτες νά άκούσει θαυμαστές ιστορίες από τό παρελθόν.

Ένα μικρό χωριό είναι καί τό Σεβεδίκο (σήμερα Δωρικό), δέν έχει γραφτεί σέ σελίδες τής ιστορίας, ή σημερινή του εικόνα κρύβει πολύ καλά το παρελθόν. Θά έλεγε κανείς πώς κάποιιοι διάλεξαν αυτό τό μέρος νά κατοικήσουν μόνο καί μόνο για νά κρυφτοῦν, νά περάσουν άπαρατήρητοι από τόν κατακτητή καί από όλους, κι όμως ... έδω άνάμεσα στίς πέτρες καί τά βράχια έζησαν άφανείς ήρωες πού θυσίασαν τά πάντα καί τήν ζωή τους για τήν πατρίδα. Άς γνωρίσουμε κάποιους μέσα από τούς προσωπικούς τους φακέλους...

- Δούκας Ιωάννης του Γεωργ. - Υπαξ/κος Β' Κ. 51.
- Κάρμας Άθανάσιος του Άναγνώστη - Άξιωματικός 5ης τάξης Κ78.
- Κάρμας Άπόστολος - Κ 78 ύπαξ Β .
- Κάρμας Άναγνώστης - ΑΕΠ 10 χιλίαρχος 1824.

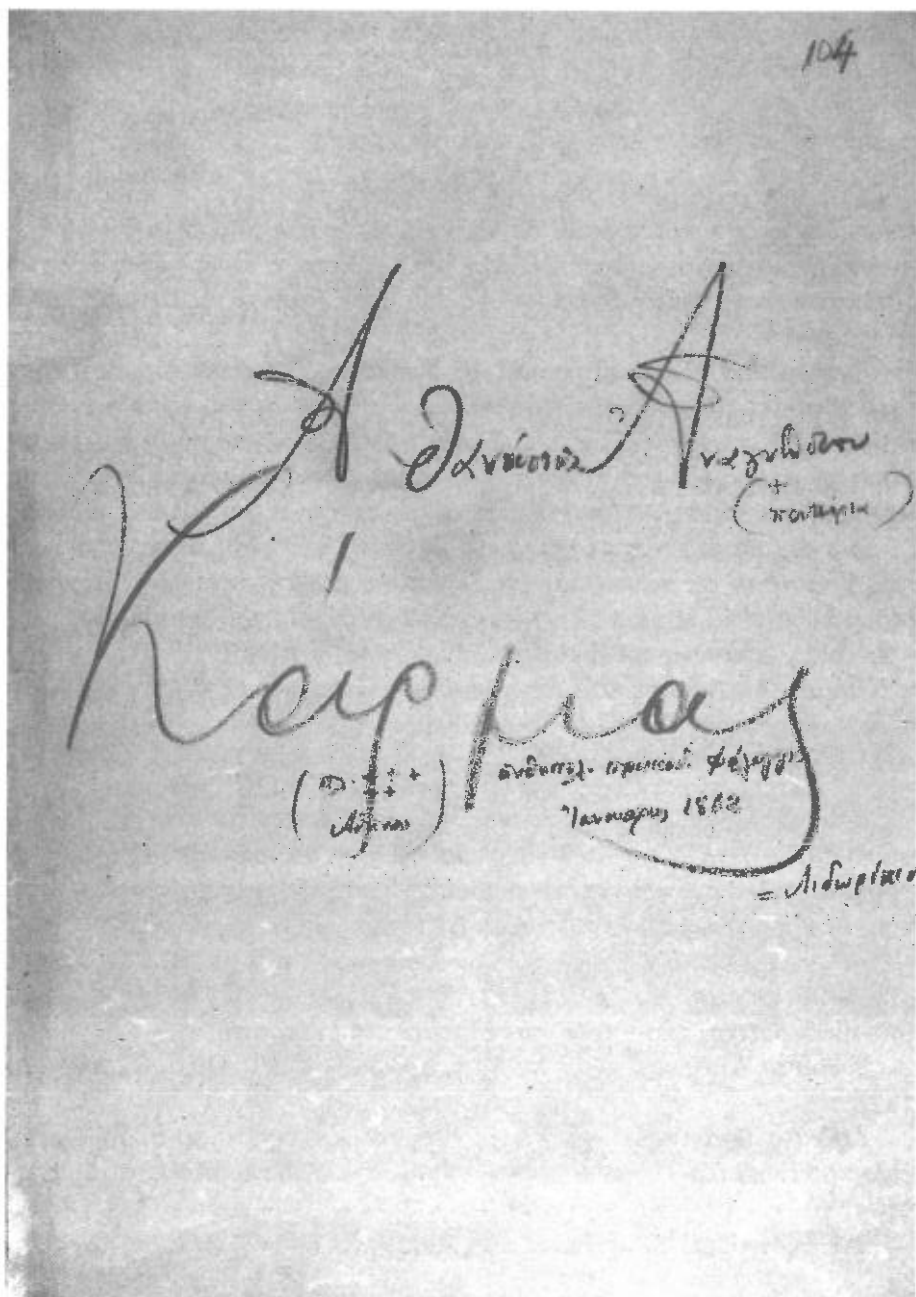
Κάρμας Άναγνώστης χιλίαρχος γαμπρός του Άναγνώστη Λιδωρίκι σκοτώθηκε στήν μάχη τών Πεντεορίων, ή γυναίκα του (άδερφή τής Άσήμωσ του Γκούρα) καί τά παιδιά του σκοτώθηκαν στήν πολιορκία τής Άκρόπολης, σώθηκε μόνο ένα ό Θανάσης, μέ τραῦμα στόν αυχένα, όπως μαρτυρεί ή έπιστολή του μέ ήμερομηνία 17/5/1846, καί τά ιστορούμενα από τά έγγόνια του Γεώργιο καί Εὐθύμιο μέ τήν από 8/6/1865 αίτησή τους προς τήν έξεταστική έπιτροπή.

Κάρμας Άπόστολος σκοτώθηκε στήν μάχη του Όμέρ Έφέντη τό 1828.

Δούκας Ιωάννης σωματάρχης στό σπίτι του όποιου στόν Άβορο είχε κρατηθεί από τούς τούρκους ό Α. Διάκος, από όπου καί δραπέτευσε μέ τήν βοήθεια τής γιαγιάς.

Άς αφήσουμε τούς ίδιους νά μιλήσουν...

* Τά στοιχεία προέρχονται από τό βιβλίο του κ. Ε. Ν. Σταθόπουλου, «Η ΦΩΚΙΔΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΣΤΑΣΗΣ» από τά γενικά άρχεία του κράτους.

Handwritten: 9.9.1906
Sept. 1917

308

0.1917. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 8

6. No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 84

1812 1. 14. 1812

1964

Attorney General's Office
Washington, D.C.
April 10, 1900
Dear Sir:
I have the honor to acknowledge
the receipt of your letter of
the 4th inst. in relation to
the proposed amendment to
the Constitution of the United States
relating to the right of suffrage.
The same has been referred to
the proper authorities for their
consideration.

Apr. 10. water 18.5.
" 11. 18.5.

3. 82.

А. Трѣпа. 20 1/2

2 Apr 1421/4.

[illegible]

Γιάννης Ὑφαντῆς
Ὁ Ἕλληνας ἀφανῆς ἥρωας
πού προσελήνωσε τόν Ἀρμστρονγκ

Εἶναι ἓνας ἀπό τούς ἀφανεῖς ἥρωες τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς τοῦ «Apollo 11» στό φεγγάρι! Εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού ἔβαλε καί αὐτός ἓνα λιθαράκι σέ μία ἀπό τίς σημαντικότερες διαστημικές ἀναζητήσεις τῆς ἀνθρωπότητας. Πάνω ἀπ' ὅλα εἶναι... Ἕλληνας.

Ὁ λόγος γιά τόν ἐπιστήμονα Γιάννη Ὑφαντῆ, ὁ ὁποῖος δοκίμασε καί βελτίωσε τό σύστημα προσσελήνωσης τοῦ «Lunar Module», τοῦ ὀχήματος πού ἀποκολλήθηκε ἀπό τό «Apollo 11» καί πάτησε στή Σελήνη.

Σήμερα, μιλάει γιά τήν ἐμπειρία του, γιά τά σοβαρά προβλήματα πού παρατηρήθηκαν κατά τή διάρκεια τῆς ἀπογείωσης πού λίγο ἔλειψε νά στοιχίσουν τή ζωή τῶν ἀστροναυτῶν, ἀλλά καί γιά τό ὄνειρό του νά δημιουργήσουν οἱ Ἕλληνες ἓνα διαστημικό πρόγραμμα.

Ο Γ. Ὑφαντῆς εἶχε ἀσχοληθεῖ γιά ἄρκετό καιρό μέ τά συστήματα ἀδρανοῦς πλοήγησης, ἐλέγχου, πορείας καί καθοδήγησης, τά ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται σέ ἀεροσκάφη, διαστημόπλοια, πυραύλους, πλοῖα καί ὑποβρύχια.

«Ἀπό τεχνολογικῆς ἄποψης, τό πιό ζωτικό ὑποσύστημα μέσα σέ ἓνα πολύπλοκο σύστημα, ὅπως τό διαστημόπλοιο, εἶναι ἐκεῖνο τῆς καθοδήγησης πορείας καί πλοηγῆσεως. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἡμουν γνώστης τῶν πλοηγικῶν συστημάτων, καθὼς ἡ ἐταιρεία γιά τήν ὁποία ἐργαζόμουν τότε κατασκεύασε τέτοια συστήματα γιά τή NASA, ἡ ἐταιρεία μου ἀνέθεσε τό ἔργο τῆς δοκιμῆς τοῦ διαστημόπλοιου προσσελήνώσεως "Lunar Module". Ὡς ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδας τεχνικῶν καί μηχανικῶν, πραγματοποιήσα περιβαλλοντικές δοκιμές καί μελέτες γιά νά σιγουρευτῶ ὅτι τό σύστημα εἶναι ἱκανό, φερέγγυο καί μπορεῖ νά ἀντέξει στό ἀφιλόξενο περιβάλλον τοῦ Διαστήματος» δηλώνει ὁ κ. Ὑφαντῆς στόν «Τύπο τῆς Κυριακῆς».

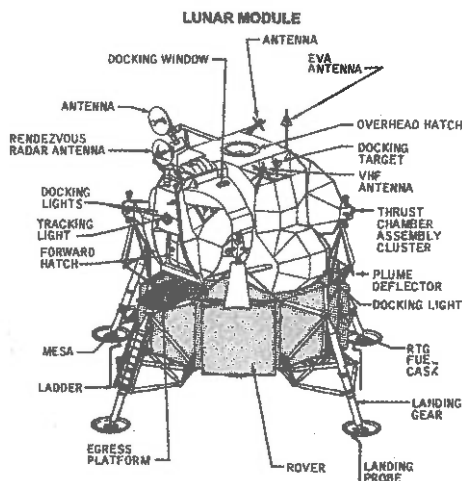
Μάλιστα, ὁ Ἕλληνας ἐπιστήμονας καί ἡ ὁμάδα του ἐντόπισαν καί μερικές ἀδυναμίες τοῦ συστήματος, καθὼς κατά τή διάρκεια τῶν ἐλέγχων διαπίστωσαν ὅτι κάποιες βίδες δέν συγκρατοῦσαν καλά τό ρυθμιστὴ ὑψομέτρου, πρόβλημα πού θά μπορούσε νά στοιχίσει ἀκρι-

βά στους αστροναύτες. Τήν ίδια ώρα, ό Γ. Υφαντής εξέφρασε τήν πικρία του στό γεγονός ότι μέσα σέ αὐτή τή γιορτή «ξεχάστηκαν οί άφανείς ήρωες, πού έκαναν δυνατή αὐτή τήν έπιτυχία». Μάλιστα, έκανε λόγο γιά ένα πρόγραμμα πού κόστισε 20 δισ. δολάρια καί στό όποίο συμμετείχαν 190.000 έπιστήμονες, μηχανικοί, τεχνικοί, αστροναύτες καί εργάτες. «Ανάμεσά σε αὐτούς τούς ανθρώπους ήταν καί αρκετοί Έλληνες, ένας άπό τούς όποίους ήμουν καί έγώ» αναφέρει, μεταξύ άλλων.

«Πέταξα στόν ούρανό»

Τή ημέρα αὐτή, πού έμεινε στήν ιστορία, ό Γ. Υφαντής βρισκόταν στήν Ελλάδα. Όπως αναφέρει στόν «Τύπο τής Κυριακής» μαζί μέ τό Χιοῦστον καρδιοχτυπούσε καί ό ίδιος. «Όλα είχαν δοκιμαστεί, αλλά ή εφαρμογή είναι διαφορετικό πράγμα. Μέ ένδιέφερε νά δώ ότι όλα είναι έντάξει μέ τό "Lunar Module", δέν έλεγα τίποτα εκείνη τήν ώρα, αλλά ή σκέψη μέ βασάνιζε. Μετά πέταξα στόν ούρανό» υποστηρίζει.

Ό έπιστήμονας πού έχει σχεδιάσει καί δοκιμάσει βαλλιστικούς πυραύλους ύποβρυχίων, δηλώνει εύτυχής πού γεννήθηκε Έλληνας. «Καί άν ποτέ κατάφερε νά πείσω τούς Έλληνες νά δημιουργήσουν διαστημικό πρόγραμμα, τότε θά πεθάνω εύτυχής» αναφέρει κλείνοντας.

Ὁμιλία τοῦ κ. Μιχάλη Ἡλιάδου
στήν ἐκδήλωση πού ὀργάνωσε ἡ Ἱ. Μονή Προφήτου Ἡλιοῦ
Παρνασσίδος τήν Κυριακή 22 Μαρτίου 2015
γιά τήν ἐπέτειο τῆς κηρύξεως
τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 στή Ρούμελη

Σήμερα εἶναι μέρα τιμῆς καί μνήμης σέ αὐτούς πού σχεδόν 2 αἰῶνες πρὶν μᾶς ἐλευθέρωσαν. Ἡμέρα εὐγνωμοσύνης σέ ὅσους ἔδωσαν τή ζωή τους γιά τήν λευτεριά τῆς Πατρίδος μας.

Δύο χαῖρε ἀποτελοῦν τό νόημα τῆς μεθαιριανῆς μεγίστης ἐπετείου. Τό «Χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία» καί τό «χαῖρε ὦ χαῖρε ἐλευθεριά». Τό πρῶτο προφέρεται ἀπό τά χεῖλη τοῦ Ἀγγέλου, τό δεύτερο ἀπό τά χεῖλη τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητῆ Διονυσίου Σολωμοῦ. Ἄλλωστε ἡ σύζευξη τῶν ἀγώνων τοῦ Ἔθνους μέ τίς ἐκκλησιαστικές ἐορτές ἀποκαλύπτει τόν ἐκκλησιαστικό χαρακτήρα πού εἶχε ὁλόκληρη ἡ ζωή τῶν Ἑλλήνων.

Παρά τή συστηματική προσπάθεια διαστρέβλωσης τῆς ἱστορίας, ἀπό κάποιους δῆθεν προοδευτικούς, τά γεγονότα βοοῦν ὅτι ὁ Ἑλληνισμός διατηρήθηκε καί διαφυλάχθηκε χάρι στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Τό Γένος διαφύλαξε τήν ἰδιοσυγκρασία του, τή γλώσσα του, τήν ἱστορία του, χάρις στό αἷμα τῶν χιλιάδων νεομαρτύρων, ὅπως αὐτό τοῦ Πατροκοσμᾶ. Αὐτό τό αἷμα ἀνέκοψε τό κύμα ἐξισλαμισμοῦ τῶν ὑπόδουλων Ρωμηῶν, καθώς εἶχαμε πολλούς ἐκούσιους ἐξισλαμισμούς ἀνθρώπων γιά νά γλιτώσουν ἀπό τά βάσανα. Ἀλλαξοπιστία ὅμως, σήμαινε ταυτόχρονα καί ἀπώλεια τῆς ἐθνικῆς συνείδησης.

Ἦρθε ἡ ὥρα τῆς μεγάλης Ἐπανάστασης, - εἶχαν προηγηθεῖ περίπου 30 ἄλλες- κλῆρος καί λαός μαζί, μιᾶς καί πάντα, ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἦταν μαζί μέ τό λαό μας. Ἄλλωστε σάν Ὀρθόδοξοι χριστιανοί, ὅλα τα σημαντικά γεγονότα τῆς ζωῆς μας, ἀπό τῆς γεννήσεως μέχρι τό θάνατό μας λαμβάνουν χώρα μέσα στήν ἐκκλησία.

Κεντρικό πρόσωπο, πρωτεργάτης τῆς Ἐπανάστασης στή Ρούμελη, ὁ ἐπίσκοπος Ἡσαΐας Σαλῶνων. Τά ἱστορικά γεγονότα ἔχουν ἀναλυθεῖ στό παρελθόν ἀπό πλέον εἰδικούς ὁμιλητές, ὅμως μιᾶ σύντομη ἀναφορά, βοηθᾷ τοὺς παλαιότερους νά συνειδητοποιήσουν καί νά ἐμβαθύνουν, τοὺς δέ νεότερους νά μάθουν τήν ἱστορία τοῦ Ἔθνους μας. Ὁ ἐπίσκοπος Σαλῶνων Ἡσαΐας, γεννήθηκε στή Δεσφίνα τό 1778

καί ἦταν ὁ τρίτος γιὸς ἱερέα. Σέ ἡλικία 19 ἐτῶν ἐκάρη μοναχός στοῦ μοναστήρι τοῦ Προδρόμου τῆς Δεσφίνας, μέ τό ὄνομα Ἡσαΐας. Στή συνέχεια μονάζει στοῦ μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Λουκά, ὅπου γίνεται Διάκκος. Ἀργότερα φεύγει γιά τά Ἰωάννινα, ἔχοντας ἀποφασίσει νά ἀνεβεί τούς βαθμούς τῆς ἱεροσύνης. Στήν Κωνσταντινούπολη γνωρίζεται μέ τόν Πατριάρχη Γρηγόριο Ε΄, ὁ ὁποῖος γίνεται δάσκαλος καί ἐμπνευστής του. Τό 1818, 40 μόλις χρόνων χειροτονεῖται ἀπό τόν Πατριάρχη ἐπίσκοπος Σαλῶνων καί ἐπιδεικνύει πολύπλευρη ἀξιοσημεῖωτη δραστηριότητα. Γίνεται μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας. Στίς 11 Μαρτίου 1821 ὁ Ἡσαΐας ἀποβιβάζεται κρυφά στήν Ἀντικυρά ἐπιστρέφοντας ἀπό τήν Πόλη καί μεταφέροντας τίς ὁδηγίες τούς Πατριάρχη γιά τόν ξεσηκωμό. Στό μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Λουκά συναντιέται μέ τόν Ἀθανάσιο Διάκο καί τούς μαχητές του. Ὅλοι δίνουν ὄρκο γιά τήν λευτεριά. Ἐρχεται στά Σάλωνα, ὅπου συνεννοεῖται μέ τόν ὀπλαρχηγό Πανουργιά καί ἀναθέτουν τήν ὁργάνωση τῆς Ἐπανάστασης στούς προκρίτους τῆς πόλης. Στίς 24 Μαρτίου τοῦ 1821 σέ τοῦτο ἐδῶ τόν τόπο, στοῦ μοναστήρι τοῦ προφήτη Ἡλία, συναντῶνται ὁ Ἡσαΐας, ὁ Πανουργιάς μέ 60 παλικάρια καί προεστοί ἀπό τά Σάλωνα. Μετά τή δοξολογία ὀρκίζονται καί ὑψώνουν τή σημαία τῆς Ἐπανάστασης. Ἐλευθερία ἢ θάνατος. Ὁ ἱστορικός τῆς ἐποχῆς Φιλῆμων γράφει: «οἱ δυό μονές τῆς Λαύρας καί τοῦ προφήτη Ἡλιοῦ, ἀξιοῦνται τῆς δάφνης περὶ τῶν πρωτείων κατὰ τόν ἀγῶνα». Ἀπό τά πρωτοπαλικάρα τοῦ Πανουργιά ξεσηκώνονται οἱ Γαλαξιδιώτες καί οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀγ. Γεωργίου. Πυρομαχικά φτάνουν ἀπό τό Γαλαξίδι. Ἀκολουθεῖ ἡ ἀπελευθέρωση τῆς πόλης τῶν Σαλῶνων στίς 27 Μαρτίου καί ἡ ἄλωση τοῦ κάστρου τῆς Ὀργιάς, στίς 10 Ἀπριλίου μετὰ ἀπό πολιορκία 13 ἡμερῶν, ἀνήμερά το Πάσχα. Εἶναι τό πρῶτο κάστρο πού καταλαμβάνουν οἱ ἐπαναστατημένοι Ἕλληνες.

Ἐν τῷ μεταξυ, ὁ Ἡσαΐας ἀφήνει τά ἄμφιά του στοῦ μοναστήρι, ζώνεται τά ἄρματα καί βρίσκεται δίπλα στόν Πανουργιά. Ἀπό τό Ζητούνι, τή σημερινή Λαμία, ὁ Ὁμέρ Βρυώνης παίρνει τήν ἐντολή νά καταπνίξει τήν Ἐπανάσταση. Οἱ δικοί μας ἀποφασίζουν νά ἀντισταθοῦν, ὁ μέν Διάκος στήν Ἀλαμάννα καί ὁ Πανουργιάς μέ τόν Ἡσαΐα δίπλα του στήν Χαλκωμάτα. Ἐκεῖ πέφτει μαχόμενος μαζί μέ τόν ἱερέα ἀδερφό τοῦ παπά Γιάννη στίς 23 Ἀπριλίου τοῦ 1821.

Ὁ Ἡσαΐας ἦταν ὁ μοναδικός δεσπότης πού σκοτώθηκε στοῦ πεδίου τῆς μάχης. Κι ἐμεῖς σήμερα τιμοῦμε αὐτόν, πού ἔκανε τό ράσο σημαία. Μαζί μ' αὐτόν καί τούς ἄλλους ρασοφόρους, τούς 11 Πατριάρχες, τούς 100 μητροπολίτες καί τούς περισσότερους ἀπό 6000 ἱερεῖς

καί μοναχούς, πού θυσιάστηκαν στά χρόνια της σκλαβιάς καί κατά τήν επανάσταση.

Τό μοναστήρι τοῦ προφήτη Ἡλία, ἔγινε στή συνέχεια ἡ βασική ἐστία καί τό ὄρμητήριο τῶν επαναστατημένων Ἑλλήνων. Ἡ προσφορά τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ μοναστηριοῦ, πού χτίστηκε πρὶν ἀπὸ 1000 περίπου χρόνια, στήν ἀπελευθέρωση τοῦ Γένους, εἶναι τεράστια. Πρὶν ἀπὸ τήν ἐναρξή τῆς Ἐπανάστασης, ἦταν τό καταφύγιο τῶν φτωχῶν καί κατατρεγμένων Ἑλλήνων τῆς εὐρύτερης περιοχῆς. Ἦταν ὁμοῦ καί ὁ τόπος, ὅπου ὁ καλόγερος στό τρεμάμενο φῶς τοῦ καντηλιοῦ, θέριευε τήν ἀποσταμένη ἐλπίδα καί ἔσπερνε τό σπόρο τῆς λευτεριᾶς στίς ψυχές τῶν σκλαβωμένων Ἑλληνόπουλων. Ἐδῶ πρωτοῦσώθηκε ἡ σημαία τῆς λευτεριᾶς. Τό μοναστήρι ὁμοῦ ἀπετέλεσε καί τροφὸ τῶν ἀγωνιστῶν, ὅπως φαίνεται ἀπὸ πληθώρα ἐπισήμων ἐγγράφων τῆς ἐποχῆς. Ἡ συμβολή τοῦ ὁμοῦ, δέν ἐξαντλεῖται στά προηγούμενα. Ὁ ἡγούμενος Βενιαμίν καί 30 μοναχοί ἀπὸ ἐδῶ, πῆραν τά ὅπλα καί ἔλαβαν μέρος σέ πολλές μάχες, ὑπὸ τήν καθοδήγηση τοῦ Πανουργιά καί τοῦ Γκούρα. Οἱ Τοῦρκοι συνειδητοποίησαν ὅτι τό μοναστήρι χρησίμευε ὡς ὄρμητήριο τῶν επαναστατῶν καί τό 1825 ἐπιτέθηκαν μέ ἰσχυρή δύναμη. Οἱ ὑπερασπιστές τοὺς ἀπέκρουσαν, ἀλλά ἡ ἔλλειψη πολεμοφοδίων, τροφῆς καί νεροῦ τοὺς ἀνάγκασαν νά τό ἐγκαταλείψουν νύχτα. Ὁ Κιουταχὶς ἀνατίναξε τά κτήρια καί τήν ἐκκλησία τοῦ μοναστηριοῦ καταστρέφοντάς το ὀλοσχερῶς.

Ὅμως τί ἦταν αὐτό πού ὥθησε τοὺς ἀγωνιστές στήν Ἐπανάσταση; Τί φλόγιζε τήν ψυχὴ τους; Τί ἄλλο ἀπὸ τό Ὁρθόδοξο φρόνημα, ἀπὸ τό πνεῦμα τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης αὐτοκρατορίας μας, αὐτῆς πού ἄντεξε 1. 100 χρόνια.

Αὐτό τό πνεῦμα πού ἄντεξε καί μετὰ τήν τελικὴ Πτώση τῆς Βασιλεύουσας τό 1453, κράτησε τό Γένος μας πνευματικά ζωντανό, παρὰ τήν γιὰ 400 χρόνια ὑποδούλωσή του σ' ἓνα λαὸ βάρβαρο, κάτω ἀπὸ τίς πιὸ ἀντίξοες καί ἀπάνθρωπες συνθῆκες. Πῶς ὁμοῦ διατηρήθηκε αὐτό; Τοὺς πρώτους 2 αἰῶνες τῆς σκλαβιάς, ὑπῆρχε μόνο ἡ ἐκκλησία καί τά κρυφὰ σχολεῖα. Ἡ πίστη, ἡ κοινὴ γλῶσσα καί οἱ διηγήσεις, διατήρησαν τόν Ἑλληνισμό σάν συλλογικότητα. Ὁ Πατροκοσμᾶς ἱδρυσε ἑκατοντάδες σχολεῖα καί μέ τοὺς ἀναρίθμητους νεομάρτυρες σφράγισαν μέ τό αἷμα τοὺς τήν ἱστορία δίνοντας τό παράδειγμα. Ἀργότερα εἶχαμε τοὺς δασκάλους τοῦ Γένους στίς σχολές πού ἱδρύθηκαν, κυρίως μέ τήν παρότρυνση τῶν ἐπισκόπων καί μετὰ, στά χρόνια του ΝΕ διαφωτισμοῦ, οἱ σχολές συνδύαζαν τήν ἀρχαιοελληνικὴ γραμματεία μέ τήν πατερικὴ διδασκαλία.

Αὐτό τό πνεῦμα τῆς Βασιλεύουσας τῶν Πόλεων ἀνέστησε καί

ἀπελευθέρωσε τό Γένος μας τό 1821. Αυτό τό πνεῦμα πού δέν εἶναι μόνον ἥρωικό καί γενναῖο, ἀλλά πρωταρχικά Ὁρθοδόξως Χριστιανικό, συνυφάνθηκε ἀπόλυτα μέ τήν Ἑλληνική ψυχή καί ἀπετέλεσε τήν ψυχή τῆς ψυχῆς καί τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ. Ριζώθηκε βαθειά μέσα στό εἶναι μας ἡ Πίστη – δηλαδή, ἡ Ζωή τοῦ Χριστοῦ – καί μᾶς κράτησε ἀλλιώτικους καί ξεχωριστούς ἀπό ὅλους τούς ἄλλους λαούς, πού νόθευσαν, ἢ ἀγνόησαν τελείως τόν Χριστιανισμό.

Τό πνεῦμα τῆς Πίστεως, τό πνεῦμα τῶν Ἁγίων Πατέρων μας, τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, προσπάθησε νά ἐπαναφέρει ὁ Ι. Καποδίστριας μετά τήν ἀπελευθέρωση, ἀλλά τόν πρόλαβαν οἱ δολοφόνοι του. Παρ' ὅλα αὐτά τό ἔργο του μέσα σέ τρία μόλις χρόνια θεωρεῖται κολοσσιαῖο.

Αὐτό μας προφύλαξε γιά ἄλλα 200 χρόνια μετά τήν Παλιγγενεσία, ἀνέδειξε ἀναστήματα σάν τοῦ Παύλου Μελά, ἐνέπνευσε τούς ἀγωνιστές τοῦ '40 καί παρά τούς συνεχεῖς ἐπιπόλαιους ἀκροβατισμούς μας καί τίς ἐρωτοτροπίες μας μέ τίς ἄλλοφροσύνες καί τίς διαστροφές τῆς Δύσης δέν μᾶς ἄφησε νά σαπίσουμε πνευματικά καί νά ἀφανισθοῦμε ἐθνικά.

Αὐτό τό πνεῦμα χάθηκε ἀπό τήν πολιτειακή ζωή τῆς Ἑλλάδας μετά τή δολοφονία τοῦ Καποδίστρια καί θά ἤθελα νά σταθῶ στό πῶς καί τό γιατί.

Στή Δύση ὁ Πάπας θέλει νά ἀντικαταστήσει τόν Θεάνθρωπο μέ τόν ἄνθρωπο καί γίνεται ἡ ἀφετηρία ὅλων των οὐμανισμῶν, πού ἐκθειάζουν τόν ἀλάθητο ἄνθρωπο. Ἀπό τήν ἄλλη, ὁ Λουθήρος ἐξασφάλισε τήν ἐπιτυχία τῆς ἐπαναστάσεώς του ἐναντίον τοῦ παπισμοῦ, στηριζόμενος στούς εὐγενεῖς ἄρχοντες τῆς ἐποχῆς του. Ἀνάγει τούς εὐγενεῖς σέ ἄρχοντες ἀπευθείας ἐγκατεστημένους ἀπό τό θεό, χωρίς τή μεσολάβηση τῆς ἐκκλησίας. Ἔτσι, δημιουργεῖται μιά κοσμική ἐξουσία, ἐκ θεοῦ μέν, ἀλλά ἀνεξάρτητη καί πέρα ἀπό τήν ἐκκλησία, ἡ ὁποία μάλιστα ἐλέγχει τήν ἐκκλησία. Αὕτη ἡ πρακτική σύντομα ἔγινε κανόνας στίς προτεσταντικές περιοχές, ὅπου οἱ πολιτικοί ἡγέτες μέχρι τήν κατάργηση τῆς μοναρχίας τό 1918 ἦταν ἡ κεφαλὴ τῶν ἐκκλησιῶν στά διοικητικά θέματα.

Ἡ τερατώδης ἐμπνευση τοῦ Λουθήρου, ἡ ὁποία καταργεῖ τό ἴδιο το Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τήν Ἐκκλησία, ἔγινε καθοριστική γιά τήν διαμόρφωση τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητας μετά τή δολοφονία τοῦ Καποδίστρια.

Μέ τήν πιστή ἐφαρμογή αὐτῆς τῆς ἐμπνευσης τοῦ Λουθήρου ἐγκαθίσταται ὁ Ὅθωνας, ὄντας ὁ ἴδιος παπικός, ὡς κεφαλὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στά διοικητικά. Στήν πράξη αὐτό σημαίνει τήν πλήρη περιθωριοποίηση τῆς Ἐκκλησίας καί τόν ἀπόλυτο ἐλεγχό

της ἀπό τόν Βασιλιά, ἀπό τήν κοσμική ἐξουσία μέ τά γνωστά ἐπακόλουθα (κλείσιμο μοναστηριῶν, ἀποεκκλησιαστικοποίηση τῆς παιδείας, μετατροπή τῶν κληρικῶν σέ ὑπαλλήλους πού ἐλέγχονται ἀπό τό κράτος κ.ἄ.). Σημαίνει φυσικά τήν πλήρη ἀνατροπή τῆς ζωῆς τῶν Ὁρθοδόξων χριστιανῶν, πού τήν θεμελιώνει ὁ Ἅγιος Κοσμάς, λέγοντας: «καί ἄν τύχη ἓνας ἱερεὺς καί ἓνας βασιλεὺς, τόν ἱερέα νά προτιμήσεις· καί ἄν τύχη ἓνας ἱερεὺς καί ἓνας ἄγγελος, τόν ἱερέα νά προτιμήσεις, διότι ὁ ἱερεὺς εἶνε ἀνώτερος ἀπό τοὺς Ἀγγέλους.» Εἶναι πολὺ σημαντικό το χωρίο αὐτό, ἐπειδὴ μᾶς δίνει τήν τάξη στήν χριστιανική διακυβέρνηση, μιά τάξη πού σύμφωνα μέ αὐτό τό προτεσταντικό μοντέλο ἔχει πλήρως διαλυθεῖ καί ἀνατραπεῖ.

Σύμφωνα ὅμως μέ τό Εὐαγγέλιο στό Χριστό ἐδόθη «πάσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καί ἐπὶ γῆς». Ἄρα, ἡ κοσμική ἐξουσία καί οἱ ἄρχοντες δέν νοεῖται νά εἶναι οὔτε πάνω οὔτε ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησία. Ἡ χριστιανική διακυβέρνηση θέλει τοὺς ἄρχοντες μέσα στήν ἐκκλησία γιατί ἡ ἐκκλησία εἶναι τό περιέχον. Διαφορετικά, συμβαίνει αὐτό πού ζοῦμε σήμερα, δηλαδή ὁ Χριστὸς ἐκτοπίζεται καί στή θέση τοῦ ἐνθρονίζεται ὁ ἀλάθητος, ὁ ἀπόλυτα αὐτονομημένος ἄνθρωπος, πρῶτα τοῦ προτεσταντισμοῦ καί ἔπειτα τοῦ δυτικοῦ οὐμανισμοῦ, ὁ ὁποῖος σήμερα πλέον ὥς ὑπεράνθρωπός τοῦ Νίτσε προχωρεῖ στήν ἀνατροπή ὅλων τῶν ἀξιῶν. Ἐπομένως στήν Ἐκκλησία δέν ἐφέπει λόγος στά θέματα πού ἀφοροῦν στήν ὅλη κοινωνική πραγματικότητα, τήν καθημερινότητα τῶν πιστῶν, τήν παιδεία, τά ΜΜΕ πού διαμορφώνουν ἢ μᾶλλον παραμορφώνουν σήμερα τίς ἠθικές ἀξίες, πρὶν τίς ὀρίσει ἡ νομοθεσία στήν συνέχεια. Καί μάλιστα ἡ Ἐκκλησία, ὅπως ὑποστηρίζουν, εἶναι ἓνας ἀπλὸς κοινωνικός φορέας, στήν οὐσία τίποτε παραπάνω ἀπὸ ἓνα σύλλογο πού ἀποστολή ἔχει νά ἀσχοληθεῖ αὐστηρά μέ τά τοῦ οἴκου της.

Τελικά, τόσο ὁ κλῆρος ὅσο καί οἱ πιστοὶ ἔχουμε ἀποδεχθεῖ αὐτό τό παραμῦθι. Θεωροῦμε ὅτι αὐτὴ ἡ κατάσταση εἶναι ἡ φυσική τάξη τῶν πραγμάτων. Μόνο σέ ὀρισμένα συμπτώματα ἀντιδροῦμε. Καταλήξαμε, ἀντὶ νά ἐπιλέγουμε τόν Χριστό, τήν πηγή κάθε ἐξουσίας, νά στηρίζουμε τήν ἐλπίδα μας ἐπ' ἄνθρωπον, καί ὄχι ἀπλῶς ἐπ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ στὸν χρεωκοπημένο εὐρωπαῖο ἄνθρωπο, πού ἔχει καταστήσει τόν ἑαυτό του ἀλάθητο καί ἔχει πετάξει τόν Χριστό στά ἀζήτητα τῆς παγκόσμιας ἱστορίας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία τῆς σημερινῆς μας κατάστασης. Ἡ πνευματικὴ ἀποδόμηση, ἡ ὁποία ὅπως εἶδαμε ἐντέχνως καλλιεργήθηκε ἐδῶ καί πολλὰ χρόνια, ὁδήγησε στή σημερινή πολύπλευρη κρίση. Ὅχι ὅμως, ἡ Ἑλλάδα δέν πέθανε ἐμεῖς τήν πεθαίνουμε.

Ἔχουμε χρέος νά ξαναβροῦμε τήν πολιτισμική μας παράδοση, αὐτή πού στηρίζεται στή δική μας ταυτότητα καί προσδιορίζεται ἀπό τρεῖς ἄξονες: τήν Ὁρθοδοξία, τή γλῶσσα, τόν πολιτισμό καί τήν ἱστορία μας. Νά σταματήσουμε νά συγχέουμε τήν πρόοδο τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν τῆς Δύσης μέ τόν πολιτισμό. Νά σταματήσουμε νά εἴμαστε μιμητές τοῦ χρεοκοπημένου Δυτικοῦ πολιτισμοῦ καί νά τό θεωροῦμε πρόοδο. Δάσκαλοι καί φωτιστές τοῦ κόσμου ἀρμόζει νά εἴμαστε καί ὄχι εὐρωδιακονιάρηδες. Πρέπει νά σταματήσουμε νά ἐρμηνεύουμε τά πάντα μέ βάση τόν ἱστορικό ὕλισμό. Δέν ἐξελίσσει τίς κοινωνίες μόνο ὁ οἰκονομικός παράγων. Πίσω ἀπό τήν ὕλη βρίσκεται τό πνεῦμα. Ὑπάρχουν ἠθικοί νόμοι καί ἡ παράβασή τους ἐπιφέρει ἐξασθένηση καί ἐκφυλισμό.

Βασικός μοχλός ἀνατροπῆς τῆς σημερινῆς παρακμῆς, εἶναι ἡ παιδεία. Ἀναφερόμενος στήν παιδεία τῶν νέων καί ὄχι στήν ἐκπαίδευσή τους σέ δεξιότητες, πρέπει νά κατανοήσουμε ὅτι εἶναι τό σύνολο τῶν ἀξιῶν πού θά τοὺς συνοδεύουν σέ ὅλη τους τή ζωή. Ἄρα, ὁ καθορισμός τῆς παιδείας ξεκινᾷ ἀπό τό τί ἀνθρώπους θέλουμε νά δημιουργήσουμε. Ἄν οἱ νέοι μας σήμερα μάθαιναν τήν πραγματική ἱστορία, τήν πατρώα μας γλῶσσα καί τόν Ἑλληνικό πολιτισμό, δέν θά ἦταν οἱ αὐριανοί πολίτες εὐκόλα διαχειρίσιμοι ἀπό τήν παγκόσμια Νέα Τάξη, πού προσπαθεῖ νά ἐλέγξει τίς τύχες τῶν λαῶν τῆς γῆς. Νά λοιπόν ποιῶ εἶναι τό προτάγμα. Μιά πραγματική Ἐθνεγερεσία.

Ἡ ἐπαναφορά τοῦ πραγματικά Ὁρθόδοξου ἥθους στό λαό καί τή νεολαία μας. Ἑλλάδα καί Χριστό χρειάζονται τά παιδιά μας περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορᾶ. Αὐτά ἦταν τά πνευματικά ἐφόδια τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ '21, αὐτά ἦταν τά ἐφόδια τοῦ Ἡσαΐα Σαλῶνων.

Ἡ προσφορά τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ προφήτη Ἡλία συνεχίστηκε ἀμείωτη καί μετά τήν ἐπανάσταση. Καλογερικά ὀνομάζονται καί σήμερα τά κτήματα πού δώρισε τό μοναστήρι στοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς μετά τήν ἀπελευθέρωση. Κατά τή διάρκεια δέ τῆς Ἱταλογερμανικῆς κατοχῆς τό μοναστήρι περιέθαλπε τοὺς ἀγωνιστές καί τοὺς ἐφοδίαζε μέ ὄπλα καί τρόφιμα. Γιά τόν λόγο αὐτό ὁ ἡγούμενος Ἀγαθόνικος Καρούζος ἐκτελέστηκε καί τό μοναστήρι κάηκε τόν Φλεβάρη τοῦ 1943.

Σήμερα συνεχίζοντας τήν Ὁρθόδοξη παράδοση παραμένει πνευματικός φάρος τῆς εὐρύτερης περιοχῆς.

Τιμώντας τοὺς ἀγωνιστές τοῦ '21 κι ἐμεῖς τοῖς κείνων ρήμασι πειθώμενοι ἅς ἔχουμε στό νοῦ καί στήν καρδιά μας τά λόγια τοῦ ποιητῆ: «τῆς πατρίδος μας τό χῶμα δέν μετριέται μέ τό στρέμμα, μέ τῆς καρδιάς τό πύρωμα μετριέται καί μέ τό αἶμα».

ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΧΑΡΜΑΙΝΑΣ

Γ. Ν. ΚΟΥΤΣΟΥΚΛΕΝΗ

Όταν λέμε «στοιχείο» ἐννοοῦμαι τό ὄνομα πού δίνει ὁ λαός μας σέ φανταστικά ὄντα, τά ὁποῖα θεωροῦνται ὡς ἐπιβιώματα ἀνθρώπων ἢ καί ζώων, τά ὁποῖα παραμένουν στόν τόπο τοῦ θανάτου τους, ὅπως π.χ. στό σπίτι τους, στό πηγάδι τους, στό γεφύρι κ.ά., ὅπου γίνονται φύλακες, φρουροί τους.

Ἄλλα στοιχεῖα εἶναι πονηρά καί ἄλλα ἀγαθοεργά. Ὑπάρχουν καί περιπτώσεις πού τά στοιχεῖα συγχέονται μέ νεράιδες ἢ λάμιες ἢ καί τελώνια.

Τό ὄνομα τῶν στοιχειῶν χρονολογεῖται ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Βυζαντίου, ἀπό τότε πού ἀπλοϊκοί ἀνθρωποι νόμιζαν ὅτι αὐτά πού ἀναφέρονται στά ἱερά βιβλία ὡς «Στοιχεῖα τοῦ Κόσμου», ἦσαν ὑπερκόσμια δαιμόνια.

Ἡ παράδοση γιά τά στοιχεῖα ἔγινε ἡ αἰτία νά δημιουργηθοῦν διάφορες προλήψεις, ὅπως ἡ σφαγή τοῦ κόκορα στά θεμέλια του νεοκτιζόμενου σπιτιοῦ ἢ γέφυρας, ἀλλά καί πλαστοῦν πολλοί μῦθοι, ὅπως καί ὁ μῦθος τοῦ «Στοιχειοῦ τῆς Χάρμαινας», τῶν Σαλῶνων, μέ τόν ὁποῖο θά ἀσχοληθοῦμε ἐδῶ.

Τό «στοιχείο» εἶναι εὐνόνημο μέ τλο φάντασμα, ἀλλά καί μέ τόν «βρικόλακα», ὁ ὁποῖος ὅμως εἶναι πάντα κακός.

Εἶπαμε λοιπόν ὅτι τό στοιχείο εἶναι ἡ ψυχή κάποιου πού πέθανε κι ἔγινε φύλακας τοῦ τόπου ὅπου φονεύτηκε.

Ὑπάρχουν δύο εἰδῶν ἀνθρωποι. Αὐτοί πού εἶναι ρομαντικοί καί οἱ ἄλλοι οἱ πρακτικοί.

Οἱ πρῶτοι θέλουν τό «Στοιχείο τῆς Χάρμαινας» νά ἦταν πρῶτα ἓνας λεβέντης νέος πραγματικός ἄντρας ὁμορφος, δυνατός, παλληκάρι πραγματικό, τό ὁποῖο εἶχε ἐρωτευθεῖ μιά ὁμορφη, μιά καλλονή, πραγματικό στολίδι τῆς Χάρμαινας. Ἐφυγε λοιπόν γιά λίγες ἡμέρες ὁ φίλος μας, γιά δουλειές του ἀπό τή Χάρμαινα. Σέ αὐτό τό χρονικό διάστημα ἡ καλή του πῆρε τή στάμνα της καί πῆγε γιά νερό στήν πηγή, ἀλλά τότε ξέσπασε μιά μπόρα, μιά καταιγίδα καί ἡ κοπέλα ἴσια πού πρόλαβε καί κούρνιασε κάτω ἀπό τόν μεγάλο πλάτανο, ἀλλά ἐκεῖ τήν βρῆκε τό ἀστροπελέκι τό κακό καί τήν σκότωσε. Οἱ

γονείς του κοριτσιού μή μπορώντας νά αντέξουν τό μεγάλο χτύπημα πού τούς βρήκε, ἄφησαν τή Χάρμαινα καί πήγαν ἄλλοι νά μείνουν. Κάποτε γύρισε καί ὁ φίλος μας γεμάτος χαρά, λαχτάρα γιά νά δεῖ πάλι τήν καλή του καί φορτωμένος μέ ὄνειρα γιά τό μέλλον. Ἀμέσως τράβηξε γιά τό σπίτι τῆς πολυαγαπημένης του, ἀλλά σάν ἔφτασε ἐκεῖ το βρήκε θεόκλειστο, ἔρημο, σκοτεινό. Ρώτησε καί ἔμαθε τά συμβάντα καί τότε χάθηκε ἀπό τόν κόσμο. Ἐσβησε κάθε χαρά καί ἐλπίδα μέσα του. Πίστεψε ὅτι μαζί μέ τήν καλή του χάθηκε κι ὁ κόσμος ὅλος καί τήν ἄλλη μέρα τόν βρῆκαν νεκρό, ἐκεῖ καί ἀπό τότε τό καλό μας παλικάρι στοιχείωσε, ἔγινε τό στοιχείο τῆς πηγῆς τῆς Χάρμαινας, τήν ὁποία προστατεύει ἀπό τά ἄλλα στοιχεῖα τῆς Ἀμφισσας τῆς Τέχολης καί Παναγίας, ἀφοῦ σέ ὅλες τίς μάχες πού δίνει μέ τά ἄλλα, αὐτό τῆς Χάρμαινας βγαίνει πάντα νικητής.

Τό στοιχείο αὐτό ἀγαπᾷ τή Χάρμαινα ἀλλά καί τούς Χαρμαινιώτες Ταμπάκηδες, τούς ὁποίους ποτέ δέν πείραξε.

Αὐτά βλέπουν καί τέτοια πλάθουν οἱ ρομαντικοί. Οἱ ἄλλοι ὅμως οἱ.... πρακτικοί θέλουν τό «Στοιχείο τῆς Χάρμαινας» νά εἶναι δημιουργήμα τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων πού εἶχαν σκοπό νά φέρνουν, ἀπό τό βουνό τήν ἀπαραίτητη καί γιά ὅλες σχεδόν τίς ἀνάγκες τους λαθραία ξυλεία. Μηχανεύτηκαν λοιπόν καί σκάρωσαν τό παραμῦθι τοῦ στοιχείου γιά νά μποροῦν νά σέρνουν ξύλα μέσα στά σοκάκια τῆς Χάρμαινας μέ τά ζῶα τους, διαδίδοντας ὅτι αὐτός ὁ θόρυβος τοῦ σερνόμενου κούτσουρου ἦταν ὁ θόρυβος πού ἔκανε τό στοιχείο μέ τίς ἀλυσίδες του, ὅταν ἀποφάσιζε νά κάνει τή βόλτα του ἀφήνοντας γιά λίγο τήν ἀγαπημένη του πηγή.

Ἐσύ ἀγαπητέ μου ἀναγνώστη διάλεξε καί πάρε ὅποια ἀποψη θέλεις, ὅποια σέ βολεῦει.

Μιά Μεσόγειος γεμάτη Έλληνική Ιστορία...

Μιά μικρή περιήγηση στα αξιοθέατά των διαφόρων λαών, θά μᾶς κάνει για ἄλλη μιά φορά νά συνειδητοποιήσουμε τήν σημασία πού εἶχε κάποτε ὁ Ἑλληνικός πολιτισμός σέ ὁλόκληρο τόν κόσμο καί θά μᾶς δείξει τήν τεράστια διάδοσή του σέ ὅλους τους λαούς. Καί αὐτό διότι τό 80% τῶν ἀξιοθέατων, πού ἔχουν νά δείξουν τά ξένα κράτη ἀπό τόν ἀρχαῖο κόσμο, εἶναι πέρα γιά πέρα Ἑλληνικά!

ΛΙΒΥΗ

Ναός Διός - Σαχάτ (Shahat)

Ἡ Σαχάτ ἱστορικά γνωστή ὡς Κυρήνη, εἶναι μιά πόλη στά βόρεια της Λιβύης. Ἡ πόλη δημιουργήθηκε τό 631 π. Χ ἀπό Ἕλληνες ὁμογε-νεῖς καί βρίσκεται χτισμένη πάνω στά εἱλεῖπια τῆς Κυρήνης. Ἔχει χα-ρακτηριστεῖ ὡς Μνημεῖο Παγκόσμιας Κληρονομιάς καί θεωρεῖται ἕνα ἀπό τά πιό ὁμορφα... ἀπομεινάρια τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας σήμερα.

Ἀπόλλωνα - Ἀπολλωνία (Apollonia)

Ἡ Ἀπολλωνία δημιουργήθηκε τόν 7 αἰώνα π.Χ. ἀπό Ἑλληνες ἀποίκους της Λιβύης. Ἀποτέλεσε ἕνα σημαντικότερο κέντρο ἐμπορίου καί διατέλεσε τό λιμάνι τῆς Κυρήνης γιά περισσότερο ἀπό μιά χιλιετία. Ἐξω ἀπό τά τείχη τῆς πόλης, διατηρεῖται ἀκόμα τό ἀρχαῖο Ἑλληνικό θέατρο τῆς Ἀπολλωνίας σέ ἕνα ἐκπληκτικό σημεῖο χτισμένο μέσα στά βράχια, ἔχοντας θέα τήν θάλασσα. Ἐνα μεγάλο μέρος τῆς πόλης, βρίσκεται κάτω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας, λόγο ἐνός μεγάλου σεισμοῦ τό 365 μ.Χ.

Ἀρχαία Ἀγορά - Πτολεμαῖδα (Ptolemais)

Ἡ Τολμείθα παλαιότερα γνωστή ὡς Πτολεμαῖδα, εἶναι μιά ἡσυχη πόλη στό Al Marj, στήν βορειοανατολική Λιβύη. Ἐκεῖ ὑπάρχει ὁ ναός τῆς Δήμητρας καί ἡ ἐκπληκτική ἀρχαία Ἑλληνική ἀγορά. Κάτω ἀπό τήν ἀγορά ὑπάρχει τό ἐκπληκτικό ὑδρευτικό σύστημα πού δημιούργησαν οἱ Ἑλληνες ἀποικοι τόν 4ο αἰώνα π.Χ.

ΤΟΥΡΚΙΑ

**Ἄρτεμίσιο - Ἔφεσος
(Ephesus)**

Ἡ Ἔφεσος εἶναι ἀρχαία πόλη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας στή παράλια τοῦ Αἰγαίου. Γύρω στόν 8ο π.Χ. αἰώνα, ἡ Ἔφεσος ἔγινε τό οἰκονομικό κέντρο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τό 334 π.Χ. ἀπελευθερώθηκε ἀπό τά στρατεύματα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐνῶ βρισκόταν ὑπό τήν κατοχή τῶν Περσῶν. Ἡ Ἔφεσος ἦταν πόλη ἀφιερωμένη

στήν Ἄρτεμη. Ἡ πόλη εἶχε τό μεγαλόπρεπο Ἄρτεμίσιο. Ὁ ναός αὐτός, ἀποτελεῖ ἓνα ἀπό τά ἑπτά θαύματα τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Τετράπυλον - Ἀφροδισία (Afrodisias)

Ἡ Ἀφροδισία βρίσκεται ἀνατολικά τῆς Κῶ στή Τουρκική πόλη Καρακάσους. Ἡ τοποθεσία ἦταν ἀφιερωμένη στήν θεά Ἀφροδίτη καί χτίστηκε ἀπό τούς Ἕλληνες τόν 3ο αἰώνα π.Χ. Ὁ πανέμορφος ναός τῆς Ἀφροδίτης, ὁ ὁποῖος ὀνομάστηκε «Τετράπυλον» ὑπολογίζεται ὅτι χτίστηκε τόν 1ο αἰώνα μ.Χ.

Ναός Ἀπόλλωνα - Δίδυμα (Didyma)

Τά Δίδυμα ἦταν ἓνα πολύ σημαντικό ἀρχαῖο ἱερό καί μαντεῖο ἀφιερωμένο στόν Ἀπόλλωνα καί τήν Ἄρτεμις. Τό περίφημο μαντεῖο τοῦ Ἀπόλλωνα ἦταν τό 2ο σημαντικότερο στόν ἀρχαῖο κόσμος, μετά τοὺς Δελφοὺς. Σύμφωνα μέ τόν Παυσανία, τά Δίδυμα κατασκευάστηκαν ἀπό τοὺς Ἑλλήνες τόν 10ο αἰῶνα π.Χ. Σημερινοὶ ἀρχαιολόγοι ἀναφέρουν ὅτι ἡ Ἑλληνική ἱστορία τοὺς φτάνει μέχρι τό 2000 π.Χ. Τό ἱερό βρισκόταν λίγο νοτιότερα τῆς Μιλήτου καί σήμερα κοντά του βρίσκονται τό τουρκικό χωριό Yenihisar καί ἡ μικρή τουρκική πόλη Didim.

Ἀρχαία Ἀγορά - Μίλητος (Miletus)

Ἡ Μίλητος ἀποτελοῦσε μιά ἀπό τίς σημαντικότερες ἀρχαῖες Ἑλληνικές πόλεις. Χτίστηκε τό 1400 π.Χ. ἀπό τοὺς Μινωῖτες τῆς Κρήτης καί στήν συνέχεια κατοικήθηκε ἀπό τοὺς Μυκηναίους. Ἡ Μιλητός ἦταν ἀπό τίς πρῶτες Ἑλληνικές πόλεις πού ἔφτιαχνε νομίσμα-

τα. Ἀποτελοῦσε τόν τόπο καταγωγῆς τῶν μεγάλων Θαλῆ, Ἀναξίμανδρου καί Ἀναξίμενη. Ὁ «Ἱερός δρόμος» ὅπως ἀποκαλεῖται, τῆς Μίλητου, ὁδηγεῖ στόν ναό τοῦ Ἀπόλλωνα στά Δίδυμα.

Βωμός τοῦ Διός - Περγάμος (Bergama)

Ὁ βωμός τοῦ Διός, δημιουργήθηκε τό 197 π.Χ. ἀπό τόν Ἑλληνα στρατηγό Εὐμένη πρός τιμήν τοῦ Περγάμου γιά τήν νίκη τοῦ ἐναντίων των Γαλάτιων. Ἀποτελοῦσε μιά δεύτερη Ἀκρόπολη τοῦ ἀρχαίου κόσμου λόγο τῆς ἐκπληκτικῆς τοποθεσίας του στό ὑψηλότερο σημεῖο τῆς πόλης. Στά χρόνια τοῦ Βυζαντίου, αὐτός ὁ ὑπέροχος ναός καταστράφηκε καί τά μάρμαρα τοῦ χρησιμοποιήθηκαν γιά τό χτίσιμο ἀμυντικῶν τειχῶν γιά τούς Βυζαντινούς.

ΙΤΑΛΙΑ

Ναός τῆς Ἥρας - Ποσειδωνία (Paestum)

Ἡ Ποσειδωνία ἦταν ἀρχαία ἐλληνική ἀποικία τῆς Κάτω Ἰταλίας στήν περιοχή τῆς Καμπανίας καί ἰδρύθηκε τόν 7ο αἰώνα π.Χ. κατά τήν διάρκεια τοῦ δεύτερου ἐλληνικοῦ ἀποικισμού. Ὁ ναός τῆς Ἥρας

εἶναι ὁ παλαιότερος ναός πού διασώζεται στήν Ποσειδωνία καί ἀνήκει στόν 6ο αἰῶνα π. Χ. Κοντά στόν πρῶτο ναό ὑπάρχει καί ἕνας δεύτερος ναός ἀφιερωμένος στήν Ἥρα χτισμένος τόν 5ο αἰῶνα π.Χ. Στό παρελθόν θεωροῦσαν πῶς ὁ ναός αὐτός ἦταν ἀφιερωμένος στόν Ποσειδῶνα.

Ναός τοῦ Ποσειδῶνα - Ποσειδωνία (Paestum)

Ὁ Ναός τοῦ Ποσειδῶνα στήν Ποσειδωνία, βρίσκεται δίπλα ἀκριβῶς ἀπό τόν ναό τῆς Ἥρας καί χτίστηκε τό 450 π.Χ. καί ἦταν ὁ πιό τελειοποιημένος ἀπό τοὺς 3 μεγάλους ναοὺς τῆς Ποσειδωνίας. Κάποιοι πιστεύουν ὅτι ὁ ναός ἦταν ἀφιερωμένος στόν Ἀπόλλωνα λόγω τῶν ἀγαλμάτων πού ὑπάρχουν στόν ἀνατολικό βωμό τοῦ ναοῦ.

Ναός τῆς Ἀθηνᾶς - Ποσειδωνία (Paestum)

Ὁ πανέμορφος ναός τῆς Ἀθηνᾶς βρίσκεται στό ὑψηλότερο σημεῖο τῆς πόλης καί χτίστηκε περίπου τό 500 π.Χ.. Ἀποτελεῖ τόν τρίτο καί τελευταῖο, μεγαλοπρεπῆ Ἑλληνικό ναό τῆς ἀρχαίας Ποσειδωνίας. Λανθασμένα στό παρελθόν πίστευαν πῶς ἦταν ἀφιερωμένος στήν Δήμητρα.

Ναός τοῦ Ἀπόλλωνα - Συρακοῦσες (Siracusa)

Ὁ ναός τοῦ Ἀπόλλωνα βρίσκεται στό νησί Ortygia στίς Συρακοῦσες. Θεωρεῖται ὁ ἀρχαιότερος, Δωρικοῦ τύπου ναός, τῆς δυτικῆς Μεσογείου. Δημιουργήθηκε τον 6ο π.Χ. αἰώνα ἀπό τοὺς Ἑλληνες ἀποίκους τῶν Συρακουσῶν. Στούς βυζαντινοὺς χρόνους, ὁ ναός μετατράπηκε σέ Ἐκκλησία καί στήν συνέχεια ὅταν οἱ Μουσουλμάνοι κατέλαβαν τίς Συρακοῦσες, ὁ ναός μετετράπη σέ Μουσουλμανικό Τέμενος.

Ναός Ἡρακλεους - Ἀκράγας (Agrigento)

Ὁ Ναός τοῦ Ἡρακλέους, δημιουργήθηκε ἀπό Ἑλληνες ἀποίκους τό 500 π.Χ. περίπου καί βρίσκεται στην περίφημη «Κοιλάδα τῶν Ναῶν» στό Agrigento τῆς Σικελίας, δίπλα ἀπό τήν εἴσοδο τῆς πόλης. Ἀποτελεῖ τόν δεύτερο μεγαλύτερο ναό τῆς Ἀκράγας μέ διαστάσεις 67x25μ. Ὁ ναός ἦταν φημισμένος γιά τό ἐντυπωσιακό ἄγαλμα τοῦ Ἡρακλῆ. Ἐπίσης ἓνα μεγάλο ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἀνακαλύφθηκε σέ ἓνα ἀπό τά δωμάτια ἐσωτερικά τοῦ ναοῦ.

Τά χαμένα ἀριστουργήματα τοῦ Φειδία

Ὁ Φειδίας (περ. 490 π.Χ. - 430 π.Χ.) ἦταν Ἕλληνας γλύπτης, ζωγράφος καί ἀρχιτέκτονας, ὁ ὁποῖος ἐζήσε τόν 5ο αἰώνα π.Χ. καί θεωρεῖται εὐρέως ὡς ἓνας ἀπό τούς σημαντικότερους γλύπτες τῆς Κλασικῆς ἐποχῆς. Τό Ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς στήν Ὀλυμπία, τό ὁποῖο φιλοτέχνησε ὁ Φειδίας, ἦταν ἓνα ἀπό τά Ἑπτά θαύματα τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

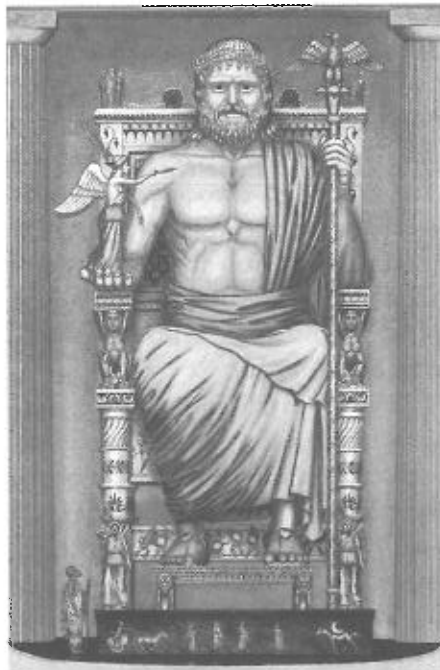
Ὁ Φειδίας σχεδίασε ἐπίσης τά ἀγάλματα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς πού βρίσκονταν στήν Ἀκρόπολη τῶν Ἀθηνῶν, δηλαδή τήν Ἀθηνᾶ Παρθένο, πού βρισκόταν μέσα στόν Παρθενώνα, καί τήν Ἀθηνᾶ Προμάχο, ἓνα κολοσσιαῖο χάλκινο ἄγαλμα πού βρισκόταν ἀνάμεσα στό Ἐρεχθεῖο καί τά Προπύλαια.

Τά πρῶτα ἔργα τοῦ Φειδία ἦταν ἀφιερωμένα εἰς μνήμην τῆς νίκης τῶν Ἑλλήνων στόν Μαραθῶνα ἐναντίον τῶν Περσῶν. Στούς Δελφούς ὁ Φειδίας ἀνήγειρε ἓνα γλυπτικό σύμπλεγμα ἀπό ὀρεῖχαλκο, πού περιελάμβανε τά ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνα καί τῆς Ἀθηνᾶς, μερικῶν ἄλλων ἡρώων μαχητῶν καί τοῦ στρατηγοῦ Μιλτιάδη.

Ἀργότερα κατασκεύασε τή χάλκινη Ἀθηνᾶ Προμάχο πού ἦταν ἀνάθημα τῆς Ἀθῆνας στήν Ἀκρόπολη ἀπό τά λάφυρα τῆς νίκης. Τό ἄγαλμα εἶχε ὕψος 8-9 μέτρα καί ὅπως ἀναφέρει ὁ περιηγητής τοῦ 2ου αἰώνα μ.Χ. Παυσανίας, ἡ αἰχμή τοῦ δόρατος καί ἡ κορυφή τοῦ λοφίου ἀπό τό κράνος τῆς ἦταν ὁρατά ἀπό τό Σούνιο. Ἦταν στημένο μεταξύ Προπυλαίων καί Ἐρεχθείου, ὅπου διατηρεῖται ἡ θεμελίωση τοῦ βάρους.

Ὁ Φειδίας φιλοτέχνησε τό περίφημο χρυσελεφάντινο ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς Παρθένου γιά τό σηκό τοῦ Παρθενώνα (446-438 π.Χ.), πού εἶχε κολοσσικό μέγεθος καί ἀποτέλεσε καινοτομία στήν τεχνική των λατρευτικῶν ἀγαλμάτων. Ὅμως τό ἔργο θά πρέπει νά καταστράφηκε ἀπό τήν πυρκαγιά πού ἐπληξε τό ἐσωτερικό του ναοῦ τόν 3ο αἰ. μ. Χ. Ἐχει ἀπομείνει ἓνα μέρος τῆς θεμελίωσης τοῦ βάρους στό δάπεδο τοῦ Παρθενώνα.

Ἡ Ἀθηνᾶ Παρθένος ὑπῆρξε μία δημιουργία πού συνδύαζε τά πολύτιμα ὑλικά μέ τά μυθολογικά θέματα καί συμπύκνωνε τό ἱστορικό παρελθόν καί τή δύναμη τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας τοῦ 5ου π.Χ. αἰώνα. Ὁ Πλίνιος ὁ Πρεσβύτερος ἀναφέρει τό ὕψος τοῦ ἀγάλματος

(11,544 μ.) καί ὁ Πausανίας ἀναλυτική περιγραφή. Μία ιδέα γιά τόν τύπο τοῦ ἀγάλματος παρέχουν τά ρωμαϊκά ἀντίγραφα, ὅπως ἡ Ἀθηνά Lenormant καί ἡ Ἀθηνά τοῦ Βαρβακείου (Ἐθνικό Ἀρχαιολογικό Μουσείο).

Ἡ θεά ἦταν ὀρθία σέ βάθρο ὕψους 1,20μ., φοροῦσε αἰγίδα καί πλούσια κοσμημένο κράνος. Στό δεξί της χέρι κρατοῦσε χρυσή Νίκη, ἐνῶ τό ἀριστερό ἄγγιζε τήν ἀσπίδα, ὅπου φώλιαζε τό ἱερό φίδι, ὑπόσταση τοῦ μυθικοῦ Ἑριχθόνιου. Στόν ξύλινο πυρήνα τοῦ ἀγάλματος στερεώνονταν τά ἐνδύματα μέ μορφή σφυρήλατων ἐλασμάτων χρυσοῦ, ἐνῶ τό πρόσωπο καί τά γυμνά μέρη τῆς μορφῆς ἦταν ἀπό πλάκες ἐλεφαντόδοντου. Ὁ χρυσός ζύγιζε 44 τάλαντα (1.140 χλγρ).

Ἡ τεράστια ποσότητα χρυσοῦ ἔδωσε ἀφορμή στοὺς ἐχθροὺς τοῦ Φειδία νά τόν κατηγορήσουν γιά κατάχρηση. Ὁ Φειδίας ἀπέδειξε τήν ἀθωότητά του, ἐπειδὴ ὁ Περικλῆς τόν εἶχε συμβουλέψει νά κάνει τό χρυσό ἐνδυμα τῆς Ἀθηνᾶς συναρμολογούμενο. Ἔτσι μπόρεσε νά τό ἀποσυναρμολογήσει καί νά τό ζυγίσει. Τό βάρος τοῦ χρυσοῦ βρέθηκε ἀκέραιο κι ἔτσι ὁ Φειδίας ἀθωώθηκε. Ὅμως κατόπιν κατηγορήθηκε γιά ἀλαζονεία ἐπειδὴ στήν ἐξωτερική ὄψη τῆς ἀσπίδας τῆς Ἀθηνᾶς, πού ἔφερε ἀνάγλυφη Ἀμαζονομαχία, παρέστησε σέ δύο

Ἀθηναίους πολεμιστές τό πορτρέτο τοῦ Περικλῆ καί τό δικό του. Ὁ Φειδίας συνελήφθη καί καταδικάστηκε.

Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει ὅτι ὁ Φειδίας πέθανε στή φυλακή, ἐνῶ σύμφωνα μέ τό χρονικογράφο τοῦ 4ου αἰώνα π. Χ. Φιλοχῶρο, μετά τήν ὀλοκλήρωση τῆς Παρθένου ὁ Φειδίας ἐγκατέλειψε γιά πάντα τήν Ἀθήνα γιά νά ἀποφύγει τήν καταδίκη καί πῆγε στήν Ὀλυμπία.

Τό ἐργαστήριό του βρισκόταν στήν Ἄλτη. Ἐκεῖ, μέ τούς τεχνίτες τοῦ ἐργαστηρίου του καί συνεργάτη τό γλύπτη Κολῶτη, φιλοτέχνησε τό κολοσσικό χρυσελεφάντινο λατρευτικό ἄγαλμα τοῦ Διός, ὕψους 11 μ., τό διασημότερο ἔργο του στήν ἀρχαιότητα, ὥστε περιελήφθη στά ἐπτά θαύματα τοῦ κόσμου.

Γιά τό ἄγαλμα τοῦ Διός δέν σώζεται κανένα στοιχεῖο ἐκτός ἀπό μερικές μικρές παραστάσεις σέ νομίσματα τῆς Ἡλείας, πού δίνουν μία γενική μόνο ἰδέα τῆς στάσεως καί τοῦ σχήματος τῆς κεφαλῆς. Ὁ θεός ἦταν καθισμένος σέ θρόνο μέ σκῆπτρο στό ἀριστερό του χέρι καί Νίκη στό δεξιό. Στά σανδάλια τοῦ ἀναγραφόταν ἡ ἐπιγραφή «Φειδίας Χαρμίδου υἱός μ' ἐποίησε Ἀθηναῖος». Τά γυμνά μέρη τοῦ σώματος ἦταν ἀπό ἐλεφαντόδοντο ἐνῶ τά ἐνδύματα ἦταν ἀπό χρυσάφι. Ὁ θρόνος ἔφερε πλουσιώτατο γλυπτικό διάκοσμο καθώς ἦταν ἀπό χρυσό, ἐλεφαντόδοντο, ἔβενο καί πολύτιμους λίθους.

Δυστυχῶς ὁμως καί ἐδῶ τόν Φειδία τόν κυνήγησε ἡ ἴδια μοίρα, ἀφοῦ ξανά κατηγορήθηκε γιά κατάχρηση καί κλοπή χρυσοῦ καί φυλακίστηκε ὡς τό θάνατό του. Τό 408 μ.Χ. τήν ἐποχή τοῦ Θεοδοσίου ὁ ναός πυρπολήθηκε, καί τό ἄγαλμα καταστράφηκε ἢ κατατεμαχίστηκε καί λεηλατήθηκε.

Σύμφωνα μέ μιά ἄλλη ἐκδοχή ὁ Θεοδόσιος τό 390 μ.Χ. τό μετέφερε στήν Κωνσταντινούπολη, ὅπου καταστράφηκε ἀπό φωτιά τό 416 μ.Χ. Ὁ ναός λεηλατήθηκε ἀπό τούς Γότθους, καί τά ὑπολείμματα του γίνανε χριστιανικός ναός μέχρι πού γκρεμίστηκε ἀπό ἕναν σεισμό. Ἀργότερα τά ἐρείπια σκεπάστηκαν ἀπό τήν κοίτη τοῦ ποταμοῦ Ἀλφειοῦ.

Τό 1875 μιά γερμανική ἀποστολή ἔκανε ἀρχαιολογικές ἀνασκαφές καί μέχρι τό 1881 ἐπανάφερε στό φῶς τά ἐρείπια, κάτω ἀπό τέσσερα μέτρα χῶμα.

Τό 1958, στή χριστιανική βασιλική πού κτίστηκε στή θέση τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Φειδία, οἱ ἀνασκαφές ἔφεραν στό φῶς ἐργαλεῖα, θραύσματα ἀπό ἐλεφαντόδοντο, πήλινα καλούπια καί λοιπό ἐξοπλισμό χύτευσης, καθώς καί ἄγγεῖο μέ χαραγμένο τό ὄνομα τοῦ Φειδία.

ΑΝΤΙΣΤΑΘΕΙΤΕ

I. A. Μακρής

Ἀντισταθεῖτε!

- Στό διασυρμό τῆς προσωπικότητάς σας καί στήν ἀλλοίωση τῆς ἀνεπανάληπτης ἐλληνικῆς γλώσσας.
- Στήν καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος.
- Στήν ἀλλοίωση τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας.
- Στήν ἀπεμπόληση ἱερῶν καί ὁσίων

Ἀντισταθεῖτε!

- Στόν εὐτελισμό τῆς πολιτικῆς ἀπό τοὺς περισσότερους πολιτικούς.
- Στοὺς φαταοῦλες καί στοὺς ζήτουλες, στοὺς ξερόλες φαφλατάδες.
- Στά πελώρια ψέματα καί στίς μισές ἀλήθειες.
- Στά στραβά καί στά ἀνάποδα.
- Στήν ἄλωση τῆς δημόσιας διοίκησης ἀπό τό κόμμα, στόν ἐκμαυλισμό τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Μιά ἀναδρομή ἀπό τό παρόν στό παρελθόν ἑνός πρώην δημοσίου ὑπαλλήλου, μέσω κυρίως ἀρθρογραφίας καί ἐπιστολογραφίας στόν τύπο. Γιά νά διαπιστώσετε ὅτι, σέ βάθος τριακονταετίας καί πλέον, πολλά πράγματα χειροτέρεψαν.

Ἀντισταθεῖτε:

- Γιά νά μπορέσουμε τουλάχιστον νά προσεγγίσουμε τό status quo ante.
- Γιά νά μπορέσουν, ἴσως, οἱ μέλλουσες γενιές νά θέσουν πιό σταθερά θεμέλια.

Οἱ σημερινοὶ ΕΜΕΙΣ μόνο νά ἀντισταθοῦμε μπορούμε. Καί αὐτό εἶναι κάτι.

ΦΩΝΕΣ ΒΟΩΝΤΩΝ

- Μαρή, τά μάθατι; Θά βιάσ'νέ, λέει, κί μᾶς!
(Ἡ Ἀλεφαντώ)
- Αἱ φῆμαι ὀργιάζουσι...
(Δρυάδες καί Ἀμαδρυάδες)
- Οὐργιάζουσι, οὐργιάζουσι, ἀλλά, ἅμα.... Οὐργιάσ' κι οὐ Θιος,
τότις θά ἰδοῦν!
(Ἡ Καλό(γ)ερ(ι)κή)
- Ἰγῶ, παντούς, ἄλλου δώρου σέ ἄτακτα πιδιά δέ ματακάνου!
(Ὁ Ἀη Βασίλης)
- Μά... σᾶς κάνουμε ἀποκατάσταση!
(Τά Γραφεῖα)
- Δέ θέλου ἀλλ' ἀπουκατάστασ', σᾶς λέου
(Τό Περιβάλλον)
- Ἀποκατάστασ', εἴπις;
(Διακορευθεῖσα Χαράδρα)
- Ἐγώ θέλω βαθιά καί ὄχι ἐπιφανειακά!
(Ἡ Ἐξόρυξη)
- Ἀδέλφια μας, Οἰκολόγοι, σῶστε μας
(Λύκοι καί Φίδια οἰκολογικά)
- Δός HMIN σήμερον!
(Τό Σήμερα)
- Καί μέ μένα τί θά γίνει;
(Τό αὔριο)
- Ὅ,τι ἔγινε καί μέ μένα.
(Γῆς Μαδιάμ)
- Are you crazy?
(Homo Touristicus)
- Ὀλύμπιε Δία. Ἀγγέλω Ὑμῖν ἐκ τῆς πάλαι ποτέ ὑπό Δωριέων
Ἀσελήνου, καλουμένης καί νῦν σεληνιακῆς Γκιώνας, ὅ, τι, ἂν
ὁ θρόνος Σου, Μεγάλε, ἐδράζεται ἐπὶ βωξιτῶν, τήν Ἔβα-
ψες! Οὐκ ἔσονται ΑΥΤΟΙΣ Θεοί ἕτεροι, πλὴν ἐμοῦ! Καί...
SORRY, δηλαδή. (www.kerdoosermis.gr)
- Εὐτυχῶς, ἐμένα, μέ τά «ῥῆξεις-ἀφήξεις» τοῦ Λοξία Ἀπόλλω-
να, μέ πῆρε ξώφαλτσα. Ἀπό τότε δέ, πού σταμάτησαν νά χρη-
σιμοποιοῦν τό ὄνομά μου, οἱ σχέσεις μᾶς βελτιώθηκαν αἰσθη-
τά. Ἔπαψα κι ἐγώ ν' συννεφιάζω...
(Ὁ Παρνασσός)

Καί γιά τήν ἀντιγραφή I. A. Μακρῆς (ὠτακουστής)

Ὁ Φιλελληνισμός στήν Ἐπανάσταση τοῦ '21 Τά αἷτια τοῦ Φιλελληνισμοῦ

Τοῦ Γεωργίου Δ. Ἀναγνωστοπούλου

Ὁ Φιλελληνισμός εἶναι ἓνα θαυμάσιο ἱστορικό φαινόμενο, πού ἐκδηλώθηκε λίγο πρίν τήν Ἐπανάσταση τοῦ '21 καί κυρίως κατά τήν διάρκεια αὐτῆς. Εἶναι ἡ ἀγάπη καί ἡ λατρεία πρὸς τήν Ἑλλάδα καί ἡ θερμή συμπαράσταση στόν ἑλληνικό (λαό) γιά τήν ἀνεξαρτησία τοῦ ἀγώνα. Ἡ λατρεία πρὸς τήν κλασσική ἀρχαιότητα, ἡ ὁποία ἄρχισε ἀπό τήν Ἀναγέννηση μέ τήν μελέτη τῶν ἀρχαίων κειμένων, ἀναζωοπυρώθηκε κατά τόν 18ον αἰώνα μέ τήν πρόοδο τῆς ἀρχαιολογίας καί τήν μελέτη τῶν ἀρχαίων μνημείων, ἐστράφη δέ πρὸς τήν σύγχρονη Ἑλλάδα μέ τά ἔργα τῶν περιηγητῶν τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰώνα, οἱ ὁποῖοι ἐξέφρασαν τήν λύπη τους γιά τό κατάντημα τῆς κοιτίδας αὐτῆς τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀλλά κυρίως ἀναπτύχθηκε στό ἔπακρο ἡ ἀγάπη αὐτή πρὸς τήν σύγχρονη Ἑλλάδα μέ τόν μεγαλειώδη ἀγώνα τῶν Ἑλλήνων γιά τήν λευτεριά τους. Ὅσοι συμπαθοῦσαν τήν Ἑλλάδα τότε ἐνθουσιάστηκαν ἀπό τά κατορθώματα καί τούς ἡρωισμούς τῶν Ἑλλήνων καί μέ κάθε τρόπο ἐξήγειραν τά πνεύματα τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης ὑπέρ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ φλόγα τοῦ Φιλελληνισμοῦ πυρπόλησε τόσο πολύ τίς ψυχές τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀμερικῆς, ὥστε πολλοί ἦλθαν στήν ἀγωνιζόμενη Ἑλλάδα, γιά νά ἀγωνισθοῦν γιά τήν λευτεριά τῶν Ἑλλήνων καί πολλοί ἔδωσαν τό αἷμα τους καί θυσιάστηκαν γιά τήν ἱερή αὐτή ὑπόθεση.

Ἄλλοι συγκρότησαν ἐπιτροπές καί συγκέντρωσαν χρήματα, ἀγόραζαν φάρμακα, πολεμοφόδια καί ἄλλα ἐφόδια, τά ὁποῖα ἔστελναν στούς ἀγωνιζόμενους Ἕλληνες. Ἄλλοι ἔγραφαν ποιήματα ἢ πεζά, ἄλλοι ἄρθρα στόν τύπο καί ἐξυμνοῦσαν τά κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων καί παρακινοῦσαν τούς λαούς σέ βοήθεια πρὸς τούς ἀγωνιζόμενους Ἕλληνες καί πρὸς θαυμασμό τῶν λαμπρῶν τους κατορθωμάτων.

Τό ρεῦμα αὐτό τοῦ φιλελληνισμοῦ παρέσυρε τελικά καί τίς Κυβερνήσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καί μετέτρεψε τήν πολιτική

τους υπέρ της Ελλάδας, ενώ, ως γνωστόν, αρχικά ήταν κηρυγμένα έναντίον κάθε επανάστασης. Καί τοῦτο γιατί τότε ἐπικρατοῦσαν οἱ ἀρχές τῆς Ἱερῆς Συμμαχίας, ἡ ὁποία ἤθελε νά ἐμποδίσει ἐπαναστάσεις καί ἀναταραχές πού ἐπακολούθησαν μετά τήν Γαλλική Ἐπανάσταση. Ἀλλά ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση δέν ἔμοιαζε μέ τίς ἐπαναστάσεις τῶν ἄλλων λαῶν τῆς Εὐρώπης, εἶχε βαθύτερο περιεχόμενο καί γι' αὐτό συγκίνησε τίς καρδιές ὅλων καί τελικά πέτυχε νά σπάσει τήν ἀντίδραση τῆς Ἱερῆς Συμμαχίας, νά κινήσει τόν θαυμασμό ὅλων καί νά τοὺς πείσει γιά τήν ἀγνότητα τῶν σκοπῶν καί ἰδανικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγώνα.

Τά Δυτικά κράτη ἀκολουθοῦσαν τότε φιλότουρκη πολιτική γιά λόγους συμφέροντος καί ἀπό ἀντίδραση πρὸς τήν Ρωσία. Δέν ἦταν δηλαδή μόνον οἱ ἀρχές τῆς Ἱερῆς Συμμαχίας, ἀλλά καί αὐτά τά συμφέροντα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων πού ἐπέβαλαν στίς Κυβερνήσεις τῶν κρατῶν αὐτῶν ὄχι εὐνοϊκή στάση ἔναντι τῶν Ἑλλήνων. Καί ἡ πολιτική στηρίζεται πάντοτε στά συμφέροντα καί σπάνια σέ ἀνώτερες ιδέες καί ἰδανικά.

Ἡ ὀρμητικότητα ὅμως τῶν Ἑλλήνων τοῦ 1821 ἔκαμψε τήν ἀντίδραση τῶν εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων, ἡ ὁποία τελικά ὑποχώρησε μπροστά στό κύμα τοῦ φιλελληνισμοῦ καί τοῦ λαϊκοῦ ἐνθουσιασμοῦ υπέρ τῶν Ἑλλήνων.

Ἔτσι μεταστράφηκε σχεδόν τελείως ἡ εὐρωπαϊκή πολιτική καί ἀπό τήν ἀντίδραση πέρασε στή θερμή ὑποστήριξη καί στόν συναγωνισμό ὡς πρὸς τὸ ποιός θά φανεῖ περισσότερο φίλος τῶν Ἑλλήνων καί θά τοὺς εὐεργετήσῃ περισσότερο.

Ἀπό τήν μεταστροφή αὐτὴ τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς καί τήν ἐνεργό ἐπέμβαση τῶν Μεγάλων Δυνάμεων (π.χ. ναυμαχία Ναυαρίνου) προῆλθε τελικά ἡ ἐπισφράγιση τῶν θυσιῶν τῶν Ἑλλήνων καί ἡ ἐπικύρωση τῆς ἐλευθερίας τῆς Ελλάδας. Τήν τόσο εὐεργετική γιά τόν ἑλληνικὸ ἀγώνα μεταστροφή αὐτὴ προκάλεσαν ὄχι μόνον τά κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων ἀλλά καί οἱ φιλέλληνες, ὁ ἐνθουσιασμός τῶν διανοουμένων καί τοῦ λαοῦ υπέρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγώνα.

– Ἀλλά, ΠΩΣ καί ΓΙΑΤΙ γεννήθηκε αὐτό τὸ ἐκπληκτικὸ φαινόμενο τοῦ ἀκράτητου ἐνθουσιασμοῦ τῶν εὐγενέστερων πνευμάτων τῆς Εὐρώπης υπέρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγώνα; Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τουλάχιστον δέν εἶχε παρουσιασθεῖ ἀνάλογο φαινόμενο στήν Ἱστορία. Κανεῖς ἄλλος πόλεμος, καμία ἄλλη ἐπανάσταση λαοῦ γιά τήν ἐλευθερία του δέν προκάλεσε τόσες

συμπάθειες καί τόσες θερμές ἐκδηλώσεις ἔμπρακτης ὑποστήριξης καί ἀγάπης. Τί τό ιδιαίτερο εἶχε ἄραγε ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση, ὥστε νά προκαλέσει τόσο ἐνθουσιασμό στίς ψυχές τῶν πολιτισμένων λαῶν;

Ἀσφαλῶς στήν πρώτη θέση ἔρχονται τά ἡρωϊκά κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων τοῦ 1821. Ἀλλά δέν εἶναι μόνο τά κατορθώματα αὐτά καθ' ἑαυτά. Εἶναι τό γεγονός ὅτι τά κατορθώματα αὐτά ὑπενθύμιζαν τοὺς ἄθλους καί τοὺς ἀγῶνες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων γιά τήν λευτεριά. Οἱ εὐρωπαῖοι ἔβλεπαν μέ ἐνθουσιασμό τήν ἐκ νεκρῶν ἀνάσταση ἑνός ἐνδοξοῦ καί ἱστορικοῦ λαοῦ, ὕστερα ἀπό τόσους αἰῶνες δουλείας καί ἀφάνειας. Ὁ Pellion, Γάλλος ἀξιωματικός τῆς στρατιᾶς τοῦ Μαιζών, πού πολέμησε στήν Πελοπόννησο τό 1828, ἔγραφε μεταξύ τῶν ἄλλων καί τά ἑξῆς: «Οἱ Ἕλληνες δέν ἦταν τότε (πρὶν τήν Ἐπανάσταση) ὀλίγον γνωστοί. Εἰς τό ἄκουσμα τῶν πρώτων κατορθωμάτων των ἡ φαντασία ηὐχαριστήθη νά τοὺς προβάλλει μέ τά δανεισμένα ἀπό τήν Ἱστορία τῶν προγόνων τοὺς λαμπρά χρώματα. Ὁ πατριωτισμός τοὺς φαινόταν ἀντάξιος τῆς ἀρχαίας Σπάρτης. Οἱ ἀρχηγοί τοὺς παραβάλλονται μέ τοὺς ἥρωες τῶν ἐνδόξων χρόνων τῆς Ἑλλάδος καί μέ τήν πέννα τῶν ποιητῶν αἱ μάχαι των ἐλάμβανον ἀπόχρωσιν ὀρμητικὴν».

Ἐπομένως ὁ θαυμασμός πρὸς τήν ἀρχαία Ἑλλάδα καί ὁ πόθος τοὺς νά ἰδοῦν ἀναγεννώμενον τόν Ἑλληνικὸ πολιτισμό, ἔκαμε τοὺς Εὐρωπαίους νά ἀγαπήσουν τοὺς ἀγωνιζόμενους γιά τήν λευτεριά τοὺς Ἕλληνες καί νά συνδράμουν μέ τόσον ἐνθουσιασμό τόν ἀγῶνα τοὺς.

Πολλοὶ περιηγητές κατὰ τά προηγούμενα χρόνια ἐξέφραζαν τήν λύπη τοὺς, βλέποντας τήν παρακμὴ τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ τόπου, τήν ἀμάθεια καί τό χαμηλὸ ἐπίπεδο τοῦ πολιτισμοῦ στήν κοιτίδα τῶν φώτων καί τοῦ πλέον λαμπροῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Πολλοὶ πίστευαν ὅτι χάθηκε πλέον τό γένος τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οἱ νέοι Ἕλληνες δέν ἔχουν τίποτα κληρονομήσει ἀπὸ τίς ἀρετές τῶν προγόνων τοὺς. Ἦλθε ὁμως ἡ ἡρωϊκὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1821, γιά νά διακηρύξει μέ στεντόρεια τήν φωνή στήν οἰκουμένη ὅτι τό ἔθνος τῶν Ἑλλήνων ζεῖ καί ἦλθε ἡ ὥρα νά ἀποτινάξει τίς ἀλυσίδες τῆς δουλείας. Ἡ Ἐπανάσταση αὐτὴ ἀπέδειξε σέ ὅλους ὅτι οἱ Ἕλληνες διατηροῦν τίς ἀρετές τῶν ἐνδόξων προγόνων τοὺς, τό πνεῦμα τοῦ ἡρωϊσμοῦ καί τῆς ἀγάπης γιά τήν λευτεριά. Ἡ παρακμὴ τῶν γραμμάτων καί τῶν τεχνῶν στόν τόπο αὐτόν δικαιολογήθηκε ἀπὸ

τὴν μακρὰ περίοδο τῆς δουλείας, ἔγινε δέ πιστευτό ὅτι μέ τὴν ἀπελευθέρωσή του θά ἄρχιζε περίοδος νέας ἀκμῆς τοῦ πολιτισμοῦ στήν ἑνδοξη αὐτὴν χώρα. Αὐτό ἄλλωστε μαρτυροῦσε καί τό θερμό ἐνδιαφέρον τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων γιά τὴν παιδεία.

Ἄλλος σοβαρός λόγος πού προκάλεσε τό κύμα τοῦ φιλελληνισμοῦ ἦταν καί ἡ συμπάθεια τῶν Χριστιανικῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης πρὸς τοὺς Χριστιανούς Ἑλληνες, οἱ ὁποῖοι μάχονταν κατὰ τῶν βαρβάρων Μωαμεθανῶν, ἕναν ἀγῶνα ἡρωικό καί ἄνισο, ὡς ἄλλος Δαυίδ πρὸς Γολιάθ. Τό θρησκευτικό συναίσθημα ἐπηρέασε πολὺ τίς ψυχές τῶν Εὐρωπαίων καί μάλιστα τῶν Ρώσων, οἱ ὁποῖοι ἦταν ὁμόδοξοι καί ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνα ὑποστήριζαν τοὺς Ἑλληνες. Τό θρησκευτικό συναίσθημα προκάλεσε ὅχι μόνον ἡ ἀντίθεση τῶν Χριστιανῶν πρὸς τοὺς Μωαμεθανούς, ἀλλὰ καί ὁ θρησκευτικός χαρακτήρας τοῦ πολέμου τῶν Ἑλλήνων, ὁ ὁποῖος γινόταν «ὑπὲρ Πίστewος καί Πατρίδος». Ἐπειτα ἡ ἀθρόα συμμετοχὴ τῶν κληρικῶν καί μοναχῶν, οἱ θυσίες τόσων Ἱεραρχῶν καί μάλιστα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', ἔδωσαν ἔντονο θρησκευτικό χρῶμα στὸν ἑλληνικό ἀγῶνα καί προκάλεσαν τὴν συμπάθεια τῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης, τῆς Ρωσίας καί τῶν Η.Π.Α. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα καί πρὸς τὸν τυραννούμενο χριστιανικό λαό συνυπάρχουν πολλές φορές καί προωθοῦν μαζί τους Εὐρωπαίους στήν ἐκδήλωση φιλελληνικῶν συναισθημάτων. Γράφει στή συνέχεια ὁ Pellion: «Ἀμέσως τὰ περισσότερα εὐρωπαϊκὰ ἔθνη ἀντιπροσωπεύθησαν μέ εὐγενεῖς ἀντιπροσώπους εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν τῆς Ἑλλάδος καί ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ ἔγινε τό σύμβολον τῆς ανεξαρτησίας τῶν λαῶν».

Τέλος τό πνεῦμα τοῦ φιλελευθερισμοῦ, τό ὁποῖο ἐπεκράτησε στήν Εὐρώπη μετὰ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάσταση προκάλεσε ἐνθουσιασμό ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονταν γιά τό ἱερὸ ἰδανικό τῆς ἐλευθερίας. Ἐδῶ μάλιστα ἐπρόκειτο γιά τὴν λευτεριά ἑνὸς ἑνδοξοῦ καί ἱστορικοῦ λαοῦ, μιᾶς Χώρας στήν ὁποία γεννήθηκαν τὰ εὐγενῆ ἰδεώδη τῆς ἐλευθερίας, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καί τῆς δημοκρατίας.

Εἶναι δέ χαρακτηριστικό ὅτι μετὰ τὴν Ἐπανάσταση ἀρχίζει ἡ παρακμὴ τοῦ φιλελληνισμοῦ καί παρουσιάζονται φαινόμενα μισελληνισμοῦ καί ὑποτίμησης τῶν Ἑλλήνων. Τό κλίμα αὐτό εὐνόησε τὴν γέννηση καί διάδοση τῶν ἰδεῶν τοῦ μισέλληνα Φαλλμεράιερ, ὅτι οἱ νέοι Ἑλληνες δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ τοὺς ἀρχαίους, ὅτι εἶναι ἀπόγονοι τῶν Σλάβων κ.λπ.

Ἡ στάση αὐτὴ δημιουργήθηκε καὶ λόγῳ τῆς ἀπογοήτευσης τῶν Εὐρωπαίων ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα τοῦ ἐλεύθερου Ἑλληνικοῦ κράτους, ὅπου ἐπικροτοῦσε ἡ μικροπολιτικὴ, τὰ πάθη καὶ ἡ διχόνοια καὶ κυρίως διότι δέν παρουσιαζόταν ἡ ἀναμενόμενη πρόοδος τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν ἡ ὁποία θὰ θύμιζε τὴν δόξα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔγιναν πολλά γιὰ τὴν πολιτιστικὴν πρόοδο τοῦ τόπου κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση χρόνους. Ἀλλὰ τὰ πολιτικά πάθη δέν ἄφησαν νὰ διοχετευθεῖ ὅλη ἡ ζωτικότητα τοῦ λαοῦ σὲ πολιτιστικά ἔργα καὶ τὸν παρέσυραν στὴν μικροπολιτικὴ καὶ σὲ ἔριδες οἱ ὁποῖες ἐπιβράδυναν τὴν πολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου.

Τό φαινόμενο αὐτό τοῦ φιλελληνισμοῦ καὶ τοῦ ἐπακολουθήσαντος μισελληνισμοῦ μερικῶν διανοουμένων καὶ τῆς φιλότουρκης πολιτικῆς τῶν κυβερνήσεων ὅλων τῶν μεγάλων κρατῶν μέχρι καὶ σήμερα εἶναι διδακτικόν καὶ πρέπει νὰ μᾶς ἐμβάλλει σὲ σκέψεις γιὰ τὸν τρόπο κατὰ τὸν ὁποῖο θὰ διατηρήσουμε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῶν ξένων στά δίκαιά μας, τὸν σεβασμό καὶ τὴν ἐκτίμησίν τους γιὰ μᾶς.

Τό παράδειγμα τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821 εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς διδάξει πολλά. Ὅταν ἀγωνιζόμαστε γιὰ τίς ἐθνικές μας παραδόσεις καὶ τὴν χριστιανικὴν μας πίστη, γιὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν δημοκρατίαν, ὅταν σεβόμαστε τὸν ἑαυτό μας καὶ δέν ἐνθουσιαζόμαστε ἀπὸ ξένες ιδέες, ἀλλὰ κρατοῦμε μέ πίστη τὰ ἐθνικά μας ἰδανικά, τὴν πολιτιστικὴν κληρονομίαν τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας, οἱ ἄλλοι λαοὶ θὰ μᾶς σέβονται καὶ θὰ μᾶς ἀγαποῦν. Ὅταν ὅμως στασιάζουμε καὶ ἀσχολούμαστε μέ μικρά πράγματα καὶ τὰ ἀτομικά συμφέροντα, τότε δίκαια θὰ θεωρηθῶμε ὡς λαὸς παρηκμασμένος, ἀντάξιον κληρονόμον ἐνδόξου ἱστορικοῦ παρελθόντος.

Βέβαια καὶ ἡ πρόοδος τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς βιομηχανίας θὰ ἀνεβάσει τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ καὶ τὸ γόητρο τῆς Χώρας μας. Ἀλλὰ στὸν τομέα αὐτὸν δύσκολα θὰ ἀποκτήσουμε τὰ πρωτεῖα, γιατί προηγούνται ἄλλοι λαοὶ μέ πολλές πηγές καὶ πλούσια οικονομικά μέσα. Ἡ σύγχρονη Ἑλλάδα θὰ προβληθεῖ κυρίως μέ τὸν πνευματικὸν τῆς πολιτισμό.

ΝΕΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Σεβαστοί πατέρες

Άγαπητά μέλη και φίλοι της Ε. Φ. Μ.

Ἡ ἐταιρεία μᾶς σταθερά ἐδῶ καί 42 χρόνια δίνει τό παρόν στό ἐτήσιο κάλεσμα τῆς κοπῆς τῆς πίτας καί ἀπολογισμοῦ τοῦ χρόνου πού πέρασε, σέ συνδυασμό φέτος μέ τήν Ἐτήσια Τακτική Γενική Συνέλευση καί τίς ἐκλογές γιά τήν ἀνάδειξη νέων μελῶν τοῦ Δ.Σ. καί Ε.Σ.

Ἔτσι, λοιπόν, αὐτά τά δύο χρόνια:

- Προσηλωμένοι στό σκοπό τῆς ἐταιρείας συνεχίσαμε τήν ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ «Σελίδες ἀπ' τή Φωκίδα» φτάνοντας τά 152 τεύχη παρά τίς σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες λαμβάνοντας μάλιστα φέτος καί ΤΙΜΗΤΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ἀπό τήν Ἑνωσὴ Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν.
- Δημιουργήσαμε ἠλεκτρονικό ταχυδρομεῖο γιά τή διευκόλυνση ὅλων μας
- Βγήκαμε στό facebook
- Ξεκινήσαμε τή δημιουργία ιστοσελίδας στό διαδίκτυο μέ σκοπὸ τή ψηφιοποίηση τῆς ὕλης τοῦ περιοδικοῦ καί τή περαιτέρω γνωριμία τῆς ἐταιρείας στοὺς Φωκεῖς
- Φτιάξαμε σέ πλακέτα τό ἔμβλημα τῆς ἐταιρείας
- Συμμετείχαμε ἐνεργά μέ καταθέσεις στεφάνων σέ ὅλες τίς ἐθνικές καί τοπικές ἐπετείες
- Συμμετείχαμε στήν Α' Ἀρχαιολογική Συνάντηση στό Λιδορίκι καί στή δεύτερη στό Εὐπάλαιο ὅπως ἐπίσης καί στό Ἐπιστημονικό Συνέδριο γιά τήν ἀνάδειξη τοῦ Κάστρου τῆς Ἀμφισσας.
- Κάναμε προσπάθειες, χωρίς ὅμως ἀποτέλεσμα γιά χρηματοδότηση ἀπὸ διάφορα ἰδρύματα. Μόνη χορηγὸς σήμερα εἶναι ἡ μεταλλευτικὴ ἐταιρεία «Δελφοί – Δίστομο».
- Πραγματοποιήσαμε ἐκδρομὴ στό Μουσεῖο τῆς Ἀκρόπολης
- Προσπαθήσαμε νά αὐξήσουμε τά μέλη μας, παραμένοντας βέβαια αὐτὸ συνεχῆ μας ἐπιδίωξη.
- Εἶναι ἔτοιμη ἡ ὕλη γιά τήν ἔκδοση ἡμερολογίου μέ ἱστορικά γεγονότα τοῦ Νομοῦ μας.

- Προσπαθήσαμε και αξιόησμε τίς λαογραφικές μας συλλογές προσθέτοντας αὐτή τοῦ σχοινοποιοῦ πού δυστυχῶς ὁμως ἀκόμα βρίσκονται στίς ἀποθήκες ἀφοῦ δέν ἔχει γίνεи καμία πρόοδο γιά τό Λ.Μ. Ἀμφισσας. Ἐλπίζουμε ἡ συνεργασία τῶν νέων ἀρχῶν νά βοηθήσει ὥστε νά μπορέσουμε νά στεγάσουμε καί νά ἀξιοποιήσουμε ὅλο αὐτό τό ὕλικό. Συναφῶς σᾶς γνωρίζω ὅτι ὑπάρχει καί αἶτημα λευθέρωσης τοῦ κτιρίου πού μέχρι τώρα μέ τήν εὐγενική της προσφορά ἡ Ι. Μ. Φωκίδας μᾶς εἶχε παραχωρήσει καί πού τήν εὐχαριστοῦμε θερμά γιά ἄλλη μιά φορά. Ἐδῶ μᾶς δημιουργεῖται πρόβλημα καί ἀποθηκευτικῶν χώρων ἀλλά καί Γραφείου καί ζητῶ ἀπό ὅλους νά συμβάλλουν μέ ὅποιο τρόπο νομίζουν γιά τό θέμα αὐτό.

Εὐχαριστῶ τά μέλη τοῦ Δ.Σ. γιά τήν ἀψογή συνεργασία.

Παραδίδοντας τήν προεδρεία τῆς Ε.Φ.Μ. εὐχομαι σέ ὅλους χρόνια πολλά καί καλή χρονιά !

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΜΜΟΣ

ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΝΕΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Ἀμφισσα 27 Φεβρουαρίου 2015

Ἀγαπητά μέλη τῆς Ἐταιρείας Φωκικῶν Μελετῶν μετά τίς ἐκλογές πού διεξήχθησαν τήν 15 Φεβρουαρίου 2015 ἀνέλαβα νέος Πρόεδρος σύμφωνα μέ τήν ψηφοφορία πού ἔγινε ἀπό τά μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τήν 16 Φεβρουαρίου 2015.

Γνωρίζοντας τό ἔργο τοῦ προηγούμενου Προέδρου κ. Ἰωάννη Ράμμου ἀλλά καί τοῦ ἐπίτιμου Προέδρου κ. Γεωργίου Κουτσοκλένη καί ἔχοντας διατελέσει μέλος τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἐταιρείας μας γιά πάνω ἀπό 10 ἔτη νομίζω ὅτι θά ἀνταπεξέλθω μέ τήν βοήθεια τοῦ Συμβουλίου ἀλλά καί ὅλων τῶν μελῶν στό δύσκολο ἔργο τῆς Ἐταιρείας μας.

Κύριοι στόχοι γιά τό νέο Συμβούλιο θά εἶναι ἡ συνεχιζόμενη ἀναβάθμιση τοῦ ρόλου τῆς Ἐταιρείας μας στά Ἱστορικά - Λαογραφικά καί Πολιτιστικά δρώμενα τῆς Φωκίδας καί τῆς Ἑλλάδος γενικότερα καθῶς καί ἡ ἠλεκτρονική ἐνημέρωση καί καταχώρηση ὅλων τῶν δράσεων στίς ὁποῖες δραστηριοποιούμαστε σήμερα, ἐπίσης θά σχεδιάσουμε νέες ἐκδηλώσεις καί θά καταθέσουμε προτάσεις πρὸς τήν Τοπική Κοινωνία γιά νά ἀναδείξουμε τόν ἱστορικό πλοῦτο τῆς κάθε περιοχῆς χωριστά ἔτσι ὥστε, ὅταν ὅλα τά στοιχεῖα καταγραφοῦν καί

ἀναλυθοῦν ἡ κάθε πρόταση νά μπορεῖ νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο συζήτησης καί διαλόγου μέχρι νά πάρει τήν ὀριστική μορφή της.

Στό πλαίσιο τοῦ νέου ρόλου πού πρέπει νά διαδραματίσει ἡ Έταιρεία Φωκικῶν Μελετῶν τά ἐπόμενα χρόνια καλῶ ὅλα τα μέλη μας νά πλαισιώσουν τό νέο συμβούλιο μέ ἀπόψεις, προτάσεις καί θέσεις μέ γνώμονα πάντα τό καταστατικό μας, καθώς καί γιά τοὺς συμπολίτες μας πού δέν εἶναι μέλη καί θέλουν νά βοηθήσουν στήν ἀνάδειξη Ἱστορικών, Λαογραφικῶν καί Πολιτιστικῶν γεγονότων νά ἐγγραφοῦν στήν Έταιρεία Φωκικῶν Μελετῶν.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Απαγορεύεται ή μερική ή όλική αναπαραγωγή τών κειμένων, ή αναδημοσίευση, ή αποθήκευση σε οποιοδήποτε σύστημα ηλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοαντιγραφικό καί δέ μεταβιβάζεται σε καμιά μορφή καί μέ κανένα τρόπο κείμενο, χωρίς προηγούμενη έγγραφη άδεια του συγγραφέα ή του περιοδικού.

